
**Zápis z 21. schůze představenstva České advokátní komory (ČAK, Komora),
která se konala ve dnech 6. – 7. listopadu v zasedací síni ČAK, Národní 16, Praha**

6. listopadu 2023

PŘÍTOMNI:

JUDr. Robert Němec, LL.M.

JUDr. Monika Novotná

JUDr. Michala Plachká, LL.M.

JUDr. Ondřej Trubač, Ph.D., LL.M.

JUDr. Lucie Dolanská Bányaiová, Ph.D.

Mgr. František Korběl, Ph.D.

JUDr. Tomáš Sokol

JUDr. Michal Žižlavský

Mgr. Pavel Kroupa

JUDr. Radim Miketa

JUDr. Antonín Mokrý

JUDr. Tomáš Herblich

JUDr. Bohuslav Sedlatý

JUDr. Petr Čáp

PhDr. Iva Chaloupková

On-line:

Mgr. Lukáš Trojan

Mgr. Kamil Blažek

Mgr. Hana Gawlasová

JUDr. Irena Schejbalová

OMLUVENI:

JUDr. Martin Maisner, Ph.D., MCI Arb

JUDr. Karel Brückler

JUDr. Jan Mikš

a) Pozastavení výkonu advokacie dle § 9 odst. 2 písm. a) zákona o advokacii

NEVEŘEJNÁ ČÁST

KONEC NEVEŘEJNÉ ČÁSTI

1. Kontrola úkolů z předchozích schůzí představenstva (JUDr. Němec, JUDr. Čáp)

K bodu 1 6c) únorové schůze:

Úkol: Ad Doporučení CCBE Corporate Social Responsibility and the Legal Profession: Odboru vnější a vnitřní legislativy ČAK (LO) se ukládá, aby po konzultacích s pracovní skupinou připravil návrh deklarace, kterou se ČAK přihlásí k principům společenské odpovědnosti.

Návrh deklarace bude předložen na prosincové představenstvo.

K bodu 2b) dubnové schůze:

Úkol: Ad návrh postupu ve věci advokátních úschov:

Představenstvo České advokátní komory ukládá IT oddělení ČAK, aby ve spolupráci s odborem vnější a vnitřní legislativy ČAK připravil detailní podmínky 2. etapy postupu a předložil návrh na zajištění její realizace.

Úkol trvá.

NEVEŘEJNÁ ČÁST

KONEC NEVEŘEJNÉ ČÁSTI

Představenstvo České advokátní komory ukládá předsedovi, aby následně smluvně zajistil spolupráci Komory s jednotlivými bankami ve věci advokátních úschov.

Úkol trvá do implementace fáze 2.

K bodu 7h) červnové schůze:

Úkol: Představenstvo pověřilo JUDr. Plachkou, aby ve spolupráci s JUDr. Žižlavským neformálně zjistili fungování Nadace slovenské advokacie a předložili představenstvu koncept založení nadace / nadačního fondu české advokacie.

JUDr. Plachká předložila shrnutí pravidel fungování Nadace SAK.

Představenstvo pověřuje JUDr. Plachkou a JUDr. Žižlavského, aby ve spolupráci a odborem vnější a vnitřní legislativy ČAK (LO nebo Legislativní odbor) ověřili právní a daňové aspekty fungování nadace / nadačního fondu, včetně možnosti čerpání prostředků z grantů či státního rozpočtu na financování bezplatného poskytování právních služeb obdobným způsobem, jakým tyto prostředky čerpají neziskové organizace.

K bodu 8a) zářijové schůze:

Úkol: Ad VOPOZA.

Představenstvo České advokátní komory

- *pověřuje odbor legislativy, aby sledoval případné legislativní změny ve věci použitelnosti poznatků zpravodajských služeb v trestním řízení a případně neprodleně informoval představenstvo;*

Úkol trvá.

- *pověřuje předsedu / tajemníka, aby učinili dotaz na regionální zástupce ČAK ohledně aktuálního stavu systému a proporce ustanovování advokátů v trestních a civilních řízeních;*

JUDr. Miketa informuje, že regionální zástupci v tuto chvíli nemají požadované údaje k dispozici.

- *pověřuje předsedu ČAK obnovit metodickou diskusi s NSZ ohledně způsobu prohlídek u advokátů, a to v závislosti na předložení legislativního návrhu novely trestního řádu, konkrétně par. 85b);*

Úkol trvá.

- *pověřuje předsedu iniciovat schůzku pověřených členů ČAK s ministrem spravedlnosti a ministrem vnitra, a to za účelem opětovného projednání usnesení PSP ČR ze dne 12. 9. 2017 ve věci úniků informací z neveřejné části trestního řízení.*

Úkol trvá.

K bodu 8 - úvod) zářijové schůze:

Úkol: *Ad informace regionálního představitele ČAK pro Východní Čechy Mgr. Ing. Vítězslava Paděry: Představenstvo České advokátní komory ukládá Výboru regionálních představitelů ČAK zrevidovat pravidla komunikace mezi regionálními zástupci, ČAK a advokáty při organizaci regionálních akcí.*

JUDr. Miketa potvrdil, že regionální představitelé ČAK byli informováni o možnosti přímé komunikace s advokáty z daného regionu, tedy nikoli prostřednictvím ČAK, a to při dodržení pravidel GDPR (např. uvádění adresátů ve skryté kopii, poučení o možnosti odmítnutí nevyžádané emailové komunikace atd.).

K bodu 8b) zářijové schůze:

Úkol: *Představenstvo pověřuje Mgr. Korbela, aby se zúčastnil za ČAK pracovní skupiny v iniciativě DIA Registr zastoupení tak, aby ČAK byla informována o postupu prací a mohla uplatnit případné připomínky s ohledem na výkon advokacie, resp. udělování plných mocí advokátům.*

Mgr. Korbela potvrdil, že se zasedání pracovní skupiny pravidelně účastní.

K bodu 8g) zářijové schůze:

Úkol: *Ad Dlužné pojistné: Představenstvo České advokátní komory ukládá tajemníkovi, aby ve spolupráci s předsedou a odborem vnější a vnitřní legislativy projednal s Generali Českou pojišťovnou, a.s. problematiku pojištění a pojistného pozastavených advokátů, stejně jako otázku, zda by pojistné advokátů zapsaných nebo vyškrtnutých v průběhu kalendářního roku nemělo být stanoveno po kalendářních měsících a nikoli po kalendářních pololetích jako dosud.*

JUDr. Němec informoval, že s Generali Českou pojišťovnou, resp. WI-ASS ČR, byla tato otázka projednána s tím, že řešení bude navrženo v rámci uzavírání komplexního dodatku, případně nové pojistné smlouvy pro rok 2025.

K bodu 2b) říjnové schůze:

Úkol: *Ad rekonstrukce paláce Dunaj: Představenstvo České advokátní komory bere na vědomí informaci vedoucí Odboru hospodářského a organizačního ČAK Mgr. Sedláčkové o stavu rekonstrukce paláce Dunaj včetně Smlouvy o dílo, jejímž předmětem je Interiérové řešení prostor ČAK v rekonstruovaném paláci Dunaj, a pověřuje předsedu ČAK, aby tuto smlouvu s vybraným zhotovitelem, společností CAPEXUS s.r.o., IČO 24131326, podepsal.*

Předseda informoval, že smlouvu podepsal.

K bodu 3a) říjnové schůze:

Úkol: *Představenstvo České advokátní komory schvaluje uzavření Dodatku č. 33 k rámcové pojistné smlouvě č. 2904309313 o profesním pojištění advokátů s Generali Českou pojišťovnou, a.s., IČO 45272956, a pověřuje předsedu, aby tento dodatek jménem České advokátní komory podepsal.*

Předseda informoval, že dodatek podepsal.

Představenstvo České advokátní komory schvaluje usnesení, kterým se mění usnesení představenstva České advokátní komory č. 4/2009 Věstníku, kterým se stanoví minimální limity pojistného plnění z pojištění advokátů, ve znění pozdějších stavovských předpisů a ukládá odboru vnější a vnitřní legislativy ČAK, aby zajistil publikaci tohoto usnesení ve Věstníku ČAK.

Úkol splněn, Věstník ČAK obsahující výše uvedené usnesení byl publikován 23. 10. 2023.

Představenstvo České advokátní komory schvaluje uzavření Příkazní smlouvy na roky 2024 a 2025 se společností WI-ASS ČR s.r.o., IČO 48392405, a pověřuje předsedu, aby tuto smlouvu jménem České advokátní komory podepsal.

Předseda informoval, že smlouvu podepsal.

K bodu 3b) říjnové schůze:

Úkol: *Představenstvo České advokátní komory ukládá odboru vnější a vnitřní legislativy ČAK, aby ve spolupráci s JUDr. Novotnou a JUDr. Bányaiovou uplatnily připomínky k návrhu cizineckého zákona ohledně využívání překladů prostřednictvím AI, na rozdíl od využívání tlumočnicků, kteří poskytují záruku ochrany individuálních práv účastníků řízení. Zároveň je pověřuje jednáním s Komorou tlumočnicků.*

Úkol splněn.

K bodu 8a) říjnové schůze:

Úkol: *Představenstvo České advokátní komory zřizuje podsekcí Sekce pro právo soukromé s názvem Správa svěřenských fondů. Představenstvo pověřuje JUDr. Jaromíra Císaře, Ph.D., advokáta zapsaného v seznamu advokátů vedeném Českou advokátní komorou pod ev. č. 07145,*

složením této podsekcce s tím, že do příštího jednání představenstva budou předloženy návrhy na personální obsazení této podsekcce.

Mgr. Trojan informoval o postupném plnění úkolu s tím, že v současné době vyzývá členy představenstva a dalších volených orgánů k nominaci vhodných členů podsekcce Sekce pro právo soukromé s názvem Správa svěřenských fondů.

K bodu 8e) říjnové schůze

Úkol: Představenstvo České advokátní komory bere na vědomí Roční hodnotící zprávu pověřence ČAK o stavu ochrany osobních údajů na ČAK za rok 2022, schvaluje doporučení pro další období uvedená ve zprávě a pověřuje JUDr. Vychopně a JUDr. Čápa zajištěním navrhovaných opatření.

Úkol je průběžně plněn.

K bodu 8i) říjnové schůze

Úkol: Představenstvo České advokátní komory pověřuje Mgr. Pavla Kroupu, aby prověřil možnosti postupu k možné úpravě vzhledu advokátního taláru s co nejnižšími ekonomickými dopady.

Mgr. Kroupa informoval o jednání se zástupci společnosti Blažek s tím, že budou prověřeny možné varianty a jednání budou pokračovat.

K bodu 8j) říjnové schůze

Úkol: Představenstvo České advokátní komory schvaluje návrh na udělení Záslužného kříže za mnohaletou obětavou práci ve prospěch advokacie JUDr. Františku Hrudkovi, advokátovi zapsanému v seznamu advokátů vedeném Českou advokátní komorou pod ev. č. 00788, a pověřuje předsedu, aby toto vyznamenání JUDr. Františku Hrudkovi st. udělil.

Vyznamenání bude JUDr. Hrudkovi slavnostně uděleno dne 7. 11. 2023.

Představenstvo rozhodlo, že další body programu této schůze budou projednány v jiném pořadí, než bylo uvedeno v pozvánce.

3) Legislativa

3a) Informace o legislativním procesu

Advokátní tarif:

JUDr. Justoň informoval, že ČAK obdržela od Ministerstva spravedlnosti (MŠP) připomínky jednotlivých soudů zpracované v rámci vnitrorezortního připomínkového řízení s tím, že MŠP požádalo ČAK o stanovisko k těmto připomínkám.

JUDr. Žižlavský k tomu doporučuje, aby ČAK zadala znalecké kanceláři zpracování ekonomické analýzy k podpoře argumentace ČAK pro zvýšení tarifní odměny, a to zejména tam, kde tarifní hodnota neodpovídá ekonomické realitě. JUDr. Žižlavský doplní obdobné podklady, které se v této souvislosti zpracovávaly k odměnám insolvenčních správců.

Legislativnímu odboru se ukládá, aby požádal zejména sekce pro právo trestní, právo veřejné a právo soukromé o zpracování průměrné časové náročnosti na jeden úkon právní služby.

Zákon o advokacii:

JUDr. Justoň informoval o stavu projednávání návrhu novely zákona o advokacii, zejména o tom, že došlo k vypořádání zásadních připomínek Digitální a informační agentury ohledně prohlášení advokáta o pravosti elektronického podpisu. Tím by měly být veškeré zásadní připomínky k návrhu novely zákona o advokacii vypořádány. Finální znění bylo zasláno Ministerstvu spravedlnosti.

Představenstvo pověřuje JUDr. Justoň monitorováním dalšího legislativního postupu.

Dále JUDr. Justoň informoval o dalším dění v legislativním procesu.

Poté předseda navrhl, aby představenstvo přijalo toto **usnesení**:

Představenstvo České advokátní komory bere na vědomí informace JUDr. Justoň o legislativním procesu.

Předseda dal o tomto návrhu hlasovat s tímto výsledkem:

Pro: 7

Proti: 0

Zdrželi se: 0

Předseda konstatoval, že představenstvo přijalo **usnesení č. 567-11/2023** v navrženém znění.

3b) Zákon na ochranu oznamovatelů – návrh stanoviska představenstva

Představenstvo projednalo návrh stanoviska připravený Sekcí pro advokátní právo k otázce výkonu funkce příslušné osoby dle zákona č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů advokátem. Představenstvo vyslovilo se stanoviskem předběžný souhlas pokud jde o otázku možného výkonu této funkce advokátem, avšak s tím, že stanovisko by nemělo paušálně řešit otázku existence či neexistence možného konfliktu zájmů, ale pouze upozornit na to, že advokát v každém jednotlivém případě bude muset posoudit, zda informace, které získá v souvislosti s výkonem této funkce, nezakládají možný konflikt zájmů pro poskytování právních služeb témuž subjektu. Představenstvo žádá Sekci pro advokátní právo o úpravu výše uvedeného stanoviska v tomto smyslu.

5. Odbor výchovy a vzdělávání (JUDr. Bányaiová, JUDr. Brückler, Ing. Matoušková)

5a) Termíny zkoušek mediátora v roce 2024

Předseda s odkazem na písemný přehled termínů zkoušek mediátora v roce 2024 navrhl, aby představenstvo přijalo toto **usnesení**:

Představenstvo České advokátní komory bere na vědomí informace o termínu zkoušek mediátora v roce 2024.

Předseda dal o tomto návrhu hlasovat s tímto výsledkem:

Pro: 7

Proti: 0

Zdrželi se: 0

Předseda konstatoval, že představenstvo přijalo **usnesení č. 568-11/2023** v navrženém znění.

5b) Zpráva o vzdělávacích akcích pro advokátní koncipienty a advokáty za říjen 2023

Předseda stručně seznámil představenstvo s předloženou zprávou a navrhl, aby představenstvo přijalo toto **usnesení**:

Představenstvo České advokátní komory bere na vědomí zprávu o vzdělávacích akcích za říjen 2023.

Předseda dal o tomto návrhu hlasovat s tímto výsledkem:

Pro: 7

Proti: 0

Zdrželi se: 0

Předseda konstatoval, že představenstvo přijalo **usnesení č. 569-11/2023** v navrženém znění.

6. Mezinárodní odbor (MEZ) – (JUDr. Maisner, Mgr. Vojířová)

6b) Setkání zástupců partnerských zahraničních komor u příležitosti Právníka roku (2nd Bar Leaders Meeting)

JUDr. Mokrý informoval představenstvo o programu setkání představitelů evropských partnerských advokátních komor, které se, stejně jako v loňském roce, bude konat u příležitosti akce Právník roku v květnu 2024.

Po diskusi předseda navrhl, aby představenstvo přijalo toto **usnesení**:

Představenstvo České advokátní komory bere na vědomí materiál „Setkání zástupců partnerských zahraničních komor u příležitosti Právníka roku“ a pověřuje Odbor mezinárodních vztahů ČAK, aby ve spolupráci s Odborem vnějších vztahů ČAK tuto akci organizačně zajistil.

Předseda dal o tomto návrhu hlasovat s tímto výsledkem:

Pro: 7

Proti: 0

Zdrželi se: 0

Předseda konstatoval, že představenstvo přijalo **usnesení č. 570-11/2023** v navrženém znění.

6c) Evropská legislativa

Představenstvo projednalo předložené podklady a po obsírné diskusi předseda navrhl, aby představenstvo přijalo toto **usnesení**:

Představenstvo České advokátní komory bere na vědomí materiál Evropská legislativa, který je přílohou na konci tohoto zápisu.

Představenstvo České advokátní komory ukládá Odboru vnější a vnitřní legislativy ČAK, aby sledoval národní implementační proces směrnice DAC 8.

Představenstvo České advokátní komory ukládá Odboru mezinárodních vztahů ČAK, aby ve spolupráci s dalšími odbory ČAK a poradními orgány ČAK shromáždil relevantní informace pro účely vypracování zprávy Evropské komise o právním státu pro rok 2024.

Představenstvo České advokátní komory ukládá Odboru mezinárodních vztahů ČAK, aby materiál týkající se předběžné otázky C-432/23 ve spolupráci s Odborem vnější a vnitřní legislativy ČAK a JUDr. Petrem Svobodou připravili stanovisko na podporu mlčenlivosti k předběžné otázce C-432/23, které bude předloženo představenstvu a schváleno buď per rollam nebo na příští schůzi představenstva.

Předseda dal o tomto návrhu hlasovat s tímto výsledkem:

Pro: 7

Proti: 0

Zdrželi se: 0

Předseda konstatoval, že představenstvo přijalo **usnesení č. 571-11/2023** v navrženém znění.

6d) Zpráva JUDr. Mokrého ze Slovinských advokátních dnů

JUDr. Mokrý ústně doplnil svou písemnou zprávu.

Předseda poté navrhl, aby představenstvo přijalo toto **usnesení**:

Představenstvo České advokátní komory bere na vědomí informaci JUDr. Mokrého o pracovní cestě do Slovinska.

Předseda dal o tomto návrhu hlasovat s tímto výsledkem:

Pro: 7

Proti: 0

Zdrželi se: 0

Předseda konstatoval, že představenstvo přijalo **usnesení č. 572-11/2023** v navrženém znění.

6e) Shrnutí činnosti bruselské zástupkyně za říjen 2023 a Aktuality z EU za říjen 2023

Předseda s odkazem na písemné podkladové materiály navrhl, aby představenstvo přijalo toto **usnesení**:

Představenstvo České advokátní komory bere na vědomí shrnutí činnosti bruselské zástupkyně za říjen 2023 a Aktuality z EU za říjen 2023, jež jsou přílohou tohoto zápisu.

Předseda dal o tomto návrhu hlasovat s tímto výsledkem:

Pro: 7

Proti: 0

Zdrželi se: 0

Předseda konstatoval, že představenstvo přijalo **usnesení č. 573-11/2023** v navrženém znění.

Předseda poté v 17.00 hodin pondělní jednání ukončil, poděkoval všem za účast a schůzi představenstva do úterních 10.00 hodin přerušil.

7. listopadu 2023

PŘÍTOMNI:

JUDr. Robert Němec, LL.M.

JUDr. Monika Novotná

JUDr. Michala Plachká, LL.M.

Mgr. Ondřej Trubač, Ph.D., LL.M.

JUDr. Lucie Dolanská Bányaiová, Ph.D.

Mgr. František Korběl, Ph.D.

JUDr. Tomáš Sokol

Mgr. Lukáš Trojan

JUDr. Michal Žižlavský

Mgr. Hana Gawlasová

JUDr. Radim Miketa

JUDr. Antonín Mokrý

JUDr. Tomáš Herblich

JUDr. Jan Mikš

JUDr. Bohuslav Sedlatý

JUDr. Petr Čáp

JUDr. Irena Schejbalová

PhDr. Iva Chaloupková

OMLUVENI:

JUDr. Martin Maisner, Ph.D., MCI Arb.

Mgr. Kamil Blažek

Mgr. Pavel Kroupa

JUDr. Karel Brückler

4) **Matrika**

4a) **Žádosti o zápis do seznamu advokátů**

NEVEŘEJNÁ ČÁST

KONEC NEVEŘEJNÉ ČÁSTI

V souvislosti s případem žádosti zahraničního advokáta JUDr. Žižlavský navrhuje, aby byla provedena revize postupu při zápisu zahraničních advokátů do seznamu vedeného ČAK, a to zejména posuzování podmínky stanovené v § 5a odst. 1 písm. a) zákona o advokacii, pokud jde o slučitelnost podmínek, za nichž tento žadatel poskytuje právní služby, s naším zákonem o advokacii. Navrhuje vyžádat zprávu od Odboru výchovy a vzdělávání ČAK a Odboru matriky ČAK, jakým způsobem je v současné době zkoumána slučitelnost podmínek, za nichž žadatel o zápis do seznamu advokátů jako zahraniční advokát poskytuje právní služby, s naším zákonem o advokacii.

Poté dal předseda o předloženém návrhu hlasovat, a to s tímto výsledkem:

Pro: 9

Proti: 0

Zdrželi se: 0

Předseda konstatoval, že představenstvo přijalo **usnesení č. 574-11/2023** v navrženém znění.

6) **Mezinárodní odbor (MEZ) – (JUDr. Maisner, Mgr. Vojířová)**

6a) **Výzva předsedy Izraelské advokátní komory adresovaná advokátním komorám**

JUDr. Mokrý informoval o výzvě předsedy Izraelské advokátní komory mezinárodnímu společenství a advokátním komorám, aby se vyjádřily a reagovaly na výzvu ohledně propuštění rukojmí zajatých teroristickým hnutím Hamás po útoku na Izrael dne 7. října 2023.

Po projednání věci předseda navrhl, aby představenstvo přijalo toto **usnesení**:

Představenstvo České advokátní komory se připojuje k výzvě předsedy Izraelské advokátní komory k propuštění rukojmí, přičemž reakce ČAK bude publikována v advokátních médiích, zaslána Ministerstvu zahraničních věcí a Velvyslanectví Státu Izrael v ČR.

Předseda dal o tomto návrhu hlasovat s tímto výsledkem:

Pro: 8

Proti: 0

Zdrželi se: 0

Předseda konstatoval, že představenstvo přijalo **usnesení č. 575-11/2023** v navrženém znění.

6f) Nový článek Jednacího řádu ESLP – zacházení s vysoce citlivými dokumenty

Odbor mezinárodních vztahů informuje, že Evropský soud pro lidská práva zavádí novou úpravu pro vysoce citlivé dokumenty, jejímž účelem je stanovit zvláštní režim pro nakládání s nimi z důvodů národní bezpečnosti, nebo o nichž se žadatel domnívá, že vyžadují zvláštní zacházení z jiných, stejně závažných důvodů.

Předseda navrhl, aby představenstvo přijalo toto **usnesení**:

Představenstvo České advokátní komory bere na vědomí informaci o novém článku Jednacího řádu ESLP a ukládá Odboru vnějších vztahů ČAK, aby ji publikoval v advokátních médiích.

Předseda dal o tomto návrhu hlasovat s tímto výsledkem:

Pro: 6

Proti: 0

Zdrželi se: 2

Předseda konstatoval, že představenstvo přijalo **usnesení č. 576-11/2023** v navrženém znění.

2) Priority

2a) Zpráva předsedy ČAK o činnosti od předchozí schůze představenstva

Předseda informoval o nejdůležitějších událostech a jednáních, kterých se zúčastnil od minulé schůze představenstva (výroční konference International Bar Association v Paříži; diskusní fórum Etika v právu organizované Justiční akademií v Kroměříži, kde vystoupil v bloku na téma Respektování role jednotlivých profesí v justici, a to spolu s předsedou Vrchního soudu v Praze JUDr. Dörflem a prezidentem Unie státních zástupců Mgr. Foldynou; několikadenní mezinárodní seminář European Circuit, který proběhl v Praze, na němž vystoupili i další členové představenstva; jednání s Generalí Českou pojišťovnou, resp. společností WI-ASS; společné výjezdní zasedání Kárné komise a Odvolací kárné komise ČAK).

2b) Rekonstrukce paláce Dunaj

Mgr. Miroslava Sedláčková, vedoucí Odboru hospodářského a organizačního ČAK, s odkazem na písemný podkladový materiál podrobně informovala o postupu rekonstrukce paláce Dunaj a prakticky ukončených jednáních o znění Dodatku č. 2, který, s ohledem na úpravy projektu a dispozičního řešení pronajatých prostor, k nimž došlo v mezidobí od uzavření Nájemní smlouvy, upřesňuje vztahy mezi pronajímatelem a nájemcem. Na tyto úpravy navazují změny specifikované ve třech tzv. změnových hlášeních, jež se týkají kancelářských židlí a typového nábytku, liniového sezení v aule a podlahové krytiny.

Poté, co Mgr. Sedláčková zodpověděla dotazy členů představenstva, předseda navrhl, aby představenstvo přijalo toto **usnesení**:

Představenstvo České advokátní komory bere na vědomí informaci Mgr. Miroslavy Sedláčkové, vedoucí Odboru hospodářského a organizačního ČAK, o stavu rekonstrukce paláce Dunaj.

Představenstvo České advokátní komory souhlasí s navrženými změnami interiérových úprav prostor ČAK v paláci Dunaj a ukládá předsedovi ČAK, aby podepsal tři předložená změnová hlášení.

Předseda dal o tomto návrhu hlasovat s tímto výsledkem:

Pro: 8

Proti: 0

Zdrželi se: 1

Předseda konstatoval, že představenstvo přijalo **usnesení č. 577-11/2023** v navrženém znění.

2c) Příprava 9. sněmu

Tajemník s odkazem na podkladové materiály informoval o třech předložených nabídkách na zajištění pracovní části 9. sněmu ČAK v roce 2025 včetně možných termínů jeho konání. Odhad prezenční účasti na tomto sněmu činí dle zkušeností z předchozích sněmů 2 500 osob s možnou odchylkou 15 procent.

Josef Fiala, vedoucí IT oddělení ČAK, informoval o průběhu jednání s potenciálními dodavateli online řešení sněmu, která probíhají podle předem schváleného časového harmonogramu. Všichni čtyři oslovení uchazeči potvrdili, že jsou připraveni upravit nabídku dle předchozího rozhodnutí představenstva tak, že zakázka bude rozdělena na dvě části, tedy zajištění on-line voleb a zajištění on-line zasedání sněmu včetně hlasování.

Poté předseda navrhl, aby představenstvo přijalo toto **usnesení**:

Představenstvo České advokátní komory stanoví, že 9. sněm ČAK se bude konat 3. října 2025.

Představenstvo České advokátní komory ukládá Odboru hospodářskému a organizačnímu ČAK, aby požádal firmy provozující O2 universum a Clarion Congress Hotel Prague, které podaly nejvýhodnější nabídky, o doplnění nabídky na cenu za každou další osobu nad kalkulovaných 1000 osob, potvrzení celkové kapacity sálu a potvrzení dostatečné IT kapacity na konání hybridního sněmu s online hlasováním.

Předseda dal o tomto návrhu hlasovat s tímto výsledkem:

Pro: 8

Proti: 0

Zdrželi se: 0

Předseda konstatoval, že představenstvo přijalo **usnesení č. 578-11/2023** v navrženém znění.

2d) Nový web ČAK

Josef Fiala informoval, že v současné době je ve spolupráci s vedoucími odborů a oddělení ČAK dokončována obsahová část nového webu. Na to bude navazovat řešení uživatelsky přátelského prostředí.

7) Různé

7a) Právnický ples – žádost o partnerství

PhDr. Chaloupková informovala o žádosti Spolku českých právníků Všehrd o partnerství při pořádání tradičního Právnického plesu, který se bude konat 6. dubna 2024 v pražském Obecním domě.

Po projednání věci předseda navrhl, aby představenstvo přijalo toto **usnesení**:

Představenstvo České advokátní komory souhlasí, aby ČAK poskytla příspěvek ve výši 30 000 Kč + DPH na Právnický ples, který proběhne 6. 4. 2024 v Obecním domě v Praze, za podmínek uvedených v nabídce Spolku českých právníků Všehrd.

Předseda dal o tomto návrhu hlasovat s tímto výsledkem:

Pro: 8

Proti: 0

Zdrželi se: 0

Předseda konstatoval, že představenstvo přijalo **usnesení č. 579-11/2023** v navrženém znění.

7b) Zapojení ČAK do projektu #PRVNÍCH100LET a udělování ocenění inspirativním ženám v právu – FLAMMA (PhDr. Chaloupková)

PhDr. Chaloupková informovala o žádosti o záštitu a finanční příspěvek pro projekt Právničky #PRVNÍCH100LET, který se od r. 2020 věnuje historii, současnosti a budoucnosti žen v právu, spojuje současné inspirativní ženy práva i veřejného života a připomíná osudy žen, které jejich profese formovaly. V rámci tohoto projektu je rovněž udělováno ocenění Flamma.

Předseda navrhl, aby představenstvo přijalo toto **usnesení**:

Představenstvo České advokátní komory souhlasí, aby ČAK udělila záštitu a poskytla finanční příspěvek ve výši 40 000 Kč + DPH na projekt Právničky #PRVNÍCH100LET a ocenění Flamma pro rok 2023.

Předseda dal o tomto návrhu hlasovat s tímto výsledkem:

Pro: 8

Proti: 0

Zdrželi se: 0

Předseda konstatoval, že představenstvo přijalo **usnesení č. 580-11/2023** v navrženém znění.

7c) Projekt Monitoring vězeňství – žádost o finanční podporu

Mgr. Trojan informoval o žádosti Českého helsinského výboru, z.s. o finanční podporu jeho projektu Monitoring vězeňství, který se podařilo obnovit v roce 2022 podpisem memoranda s Vězeňskou službou ČR. V rámci tohoto projektu probíhají v českých věznicích inspekční návštěvy dobrovolníků, včetně advokátů, kteří na základě rozhovorů s osobami ve výkonu trestu či vazbě monitorují podmínky života ve věznicích. Výsledkem je monitorovací zpráva,

kteřá upozorňuje na nejpálčivější problémy českého vězeňství a na jejímž základě jsou vypracovávána doporučení Vězeňské služby.

Poté předseda navrhl, aby představenstvo přijalo toto **usnesení**:

Představenstvo České advokátní komory souhlasí, aby ČAK poskytla Českému helsinskému výboru, z. s. finanční příspěvek ve výši 75 000 Kč na projekt Monitoring vězeňství.

Předseda dal o tomto návrhu hlasovat s tímto výsledkem:

Pro: 6

Proti: 1

Zdrželi se: 1

Předseda konstatoval, že představenstvo přijalo **usnesení č. 581-11/2023** v navrženém znění.

Poté, ve 13:15 hodin, předseda poděkoval přítomným za účast a schůzi představenstva ukončil.

Zapsala: Mgr. Lenka Vobořilová

Správnost zápisu ověřil: JUDr. Petr Čáp, tajemník ČAK

Evropská legislativa (k projednání)

Stálá zástupkyně pro představenstvo pravidelně připravuje aktuální přehledy evropské legislativy, a to buď prostřednictvím Shrnutí činnosti bruselské zástupkyně nebo v samostatném podkladu.

1. Pracovní program Komise na rok 2024

Komise každoročně přijímá svůj roční pracovní program, v němž uvádí seznam nejdůležitějších opatření, která bude v nadcházejícím roce provádět. Pracovní program na rok 2024 zveřejnila Komise dne 17. října. Smyslem programu je informovat veřejnost a ostatní orgány o našich politických závazcích předložit nové iniciativy, stáhnout projednávané návrhy a přezkoumat stávající právní předpisy EU. Pracovní program obsahuje nové politické a legislativní iniciativy ve všech šesti hlavních ambicích politických směrů předsedkyně von der Leyenové a podrobněji stanoví, jakým způsobem budou realizovány iniciativy uvedené v jejím výročním projevu o stavu Evropské unie. Pracovní program nezahrnuje průběžnou práci Komise jakožto strážkyně Smluv, která prosazuje stávající právní předpisy, ani běžné iniciativy, které Komise přijímá každý rok. Je důležitým vodítkem jednak pro činnost ostatních unijních institucí, jednak lobbyingových aktivit a jejich načasování.

Nový program uvádí, že klade velký důraz na zjednodušení pravidel pro občany a podniky v celé Evropské unii. Navazuje tak na závazek předsedkyně von der Leyenové snížit požadavky na podávání zpráv o 25 % v souladu se strategií na podporu dlouhodobé konkurenceschopnosti EU a na úlevy pro malé a střední podniky. Pracovní program představuje významné iniciativy zaměřené na snížení byrokracie. Některé z těchto zjednodušujících iniciativ již byly předloženy (15 návrhů a iniciativ od března 2023). S pracovním programem na rok 2024 Komise předkládá dalších 26 návrhů na snížení administrativní zátěže, aniž by došlo ke snížení sociálních, bezpečnostních, spotřebitelských, environmentálních nebo ekonomických standardů. Komise uvádí, že vzhledem k tomu, že bylo splněno více než 90 % závazků přijatých v politických směrech na rok 2019 a do evropských voleb v roce 2024 zbývá jen několik měsíců, jsou nové iniciativy uvedené v pracovním programu omezeny na ty, které jsou stále potřebné k plnění závazků Komise nebo k řešení nových výzev.

V pro advokacii relevantních oblastech si Komise klade za prioritu dosáhnout dohody ohledně Aktu o umělé inteligenci; Paktu o Azylu a migraci; ohledně návrhů na posílení bezpečnosti – úpravy kybernetické odolnosti, kodexu Unie upravujícího přeshraniční pohyb osob, úpravy automatizovaných systémů pro boj proti terorismu a dalších návrhů týkajících se výměny údajů pro policejní spolupráci (Prüm II), shromažďování a předávání předběžných informací o trestné činnosti a o ochraně osobních údajů u cestujících, boj proti obchodování s lidmi, boj proti pohlavnímu zneužívání dětí, majetkové vyrovnání a regulaci konfiskace majetku. V souvislosti s nadcházejícími volbami bude Komise usilovat o dohodu ohledně statutu a financování evropských politických stran a o transparentnosti cílené politické reklamy. Komise chce rovněž dosáhnout dohody o směrnici o strategických žalobách proti účasti veřejnosti (SLAPP) a

ohledně návrhu o svobodě sdělovacích prostředků. Komise vyzývá rovněž spolu-zákonodárce, aby našli shodu na návrzích směrnice o boji proti násilí na ženách a domácímu násilí, směrnice o právech obětí, navrhovaných norem pro vnitrostátní orgány pro rovné zacházení a směrnice, kterou se zřizují vnitrostátní orgány pro rovné zacházení.

Nad rámec toho má Komise v následujícím roce v plánu se zaměřit na **hodnocení směrnice o správní spolupráci v oblasti daní (směrnice 2011/16/EU)**. **Směrnice je dle Komise klíčovým nástrojem v boji proti daňovým podvodům, únikům a vyhýbání se daňovým povinnostem. Hodnocení však bude zkoumat, zda směrnice odpovídá svému účelu, včetně toho, zda je účinná a efektivní. Bude se zabývat zejména možnou racionalizací oznamovacích povinností vyplývajících ze směrnice, aby bylo možné informovat o případných návrzích na snížení oznamovací zátěže.**

Kompletní přehled nových, probíhajících i revidovaných iniciativ je k dispozici zde : https://commission.europa.eu/system/files/2023-10/COM_2023_638_1_annexes_EN.pdf , Předpisy v relevantních oblastech jsou zejména v části „A new push for European Democracy“ na str. 30 – 32.

2. Směrnice DAC 8

Rada EU dne 17. října přijala směrnici, kterou se mění pravidla EU pro správní spolupráci v oblasti daní (směrnice DAC 8), čímž završila evropský legislativní proces. Tyto změny se týkají především oznamování a automatické výměny informací o příjmech z transakcí s kryptoaktivy a o předběžných daňových rozhodnutích určených nejbohatším fyzickým osobám. Cílem směrnice je posílit stávající legislativní rámec tím, že se rozšíří rozsah povinností registrace a oznamování a celková správní spolupráce orgánů daňové správy. Směrnice zahrnuje nově i další kategorie majetku a příjmů, jako jsou například kryptoaktiva. Mezi daňovými orgány bude zavedena povinná automatická výměna informací, které budou muset poskytovat oznamující poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy. Vzhledem k decentralizované povaze kryptoaktiv bylo dosud pro orgány daňové správy členských států obtížné zajistit dodržování daňových předpisů. Přeshraniční povaha, která je kryptoaktivům vlastní, vyžaduje silnou mezinárodní správní spolupráci, aby se zajistil efektivní výběr daní.

Zásadní pro advokacii je, že směrnice konkrétně reaguje na rozsudek Soudního dvora ze dne 8. prosince 2022 ve věci C-694/20, Orde van Vlaamse Balies a další (zpravodajem ve věci byl český soudce Jan Passer), dle kterého by směrnice 2011/16/EU měla být změněna tak, aby její ustanovení neměla za následek požadavek, aby advokát jednající jako zprostředkovatel v situaci, kdy je z důvodu profesní mlčenlivosti, kterou je vázán, zproštěn oznamovací povinnosti, měl povinnost informovat jakéhokoli jiného zprostředkovatele, který není jeho klientem, o jeho oznamovací povinnosti. Avšak každý zprostředkovatel, který je z důvodu profesní mlčenlivosti, kterou je vázán, zproštěn oznamovací povinnosti, by měl být i nadále povinen neprodleně informovat svého klienta o jeho oznamovacích povinnostech.

Shrnutí rozsudku pro kontext :

Soudní dvůr v rozsudku nejprve připomenul, že **článek 7 Listiny základních práv Evropské unie chrání důvěrnost veškeré korespondence mezi jednotlivci a poskytuje zvýšenou**

ochranu komunikaci mezi advokáty a jejich klienty. Tato zvláštní ochrana profesní mlčenlivosti advokátů je odůvodněna skutečností, že advokátům je svěřeno **základní poslání v demokratické společnosti, a sice obhajoba a procesní obrana jednotlivců.** Toto poslání vyžaduje, aby měl každý **jednotlivec možnost obrátit se svobodně na svého advokáta, což uznávají všechny členské státy. Profesní mlčenlivost se vztahuje i na právní konzultace, a to jak na jejich obsah, tak na jejich existenci.** Kromě výjimečných situací musí mít klienti možnost legitimně důvěřovat tomu, že jejich advokát bez jejich souhlasu nikomu nesdělí, že s ním konzultují. Povinnost, kterou směrnice ukládá advokátovi-zprostředkovateli vázanému profesní mlčenlivostí, je povinností neprodleně informovat ostatní zprostředkovatele o tom, že oznamovací povinnost mají oni, přitom **znamená, že se tito ostatní zprostředkovatelé dozvědí o totožnosti advokáta-zprostředkovatele. Dozvědí se také o tom, že tento advokát-zprostředkovatel dospěl k závěru, že se dotčené uspořádání musí oznámit, jakož i o tom, že byl v této věci konzultován.** Tato informační povinnost vede k zásahu do práva na respektování komunikace mezi advokáty a jejich klienty zaručeného v článku 7 Listiny základních práv. **Vzhledem k tomu, že ostatní zprostředkovatelé mají povinnost informovat příslušné daňové orgány o totožnosti advokáta a o tom, že byl konzultován, je tato povinnost zároveň nepřímo druhým zásahem do profesní mlčenlivosti.** Soudní dvůr dále zkoumal, zda mohou být takové zásahy odůvodněné, a zejména zda odpovídají cílům obecného zájmu, které uznává Evropská unie, a zda jsou pro dosažení těchto cílů nezbytné. Soudní dvůr připomenul, že novelizace směrnice provedená v roce 2018 spadá do kontextu mezinárodní daňové spolupráce, jejímž cílem je přispět k předcházení riziku vyhýbání se daňovým povinnostem a daňových úniků, což patří mezi cíle obecného zájmu, které uznává Unie. **Soudní dvůr dospěl nicméně k závěru, že informační povinnost advokáta, který je vázán profesní mlčenlivostí, není nezbytná k dosažení tohoto cíle.** Povinnost předávat příslušným daňovým orgánům tyto informace mají totiž všichni zprostředkovatelé. Oznamovací povinnost ostatních zprostředkovatelů, kteří nejsou vázáni profesní mlčenlivostí, a pokud takoví zprostředkovatelé nejsou, povinnost příslušného daňového poplatníka v zásadě zaručuje, že daňová správa bude náležitě informována. Daňová správa může po obdržení takových informací požadovat doplňující informace přímo od příslušného daňového poplatníka, který se pak může obrátit na svého advokáta, aby mu pomáhal. Daňová správa může také provést kontrolu daňových poměrů tohoto poplatníka.

Konkrétní změny uvedené ve směrnici DAC 8 :

Zmínka o předmětném rozsudku SDEU je v **bodě odůvodnění č. 44 směrnice.**

Pokud jde o definice, dochází ke změně směrnice 2011/16/EU, **pokud jde o definici zákazníka** následovně:

„31. „zákazníkem“ pro účely článku 8ab jakýkoli zprostředkovatel nebo příslušný daňový poplatník, který v souvislosti s přeshraničním uspořádáním, které se má oznamovat, obdrží služby, včetně pomoci, poradenství, konzultací nebo pokynů, od zprostředkovatele, který podléhá zákonné profesní mlčenlivosti.“

Dále dochází ke změně **čl. 8ab směrnice 2011/16/EU** následovně:

„a) v odstavci 5 se první pododstavec nahrazuje tímto: „5. Každý členský stát může přijmout nezbytná opatření, aby zprostředkovatelé měli právo na zproštění povinnosti podávat informace o přeshraničním uspořádání, které se má oznamovat, jestliže by tato oznamovací povinnost představovala porušení zákonné profesní mlčenlivosti podle vnitrostátního práva daného členského státu. Za takové situace přijme každý členský stát nezbytná opatření, aby od každého zprostředkovatele, který byl zproštěn této povinnosti, vyžadoval neprodlené informování jeho zákazníka, je-li tento zákazník zprostředkovatelem, nebo pokud takový zprostředkovatel není, je-li zákazník příslušným daňovým poplatníkem, o jeho oznamovací povinnosti podle odstavce 6.“;“

„odstavec 14 se mění takto: i) písmeno a) se nahrazuje tímto: „a) identifikační údaje zprostředkovatelů jiných než zprostředkovatelů, kteří jsou zproštěni povinnosti podávat informace z důvodu zákonné profesní mlčenlivosti podle odstavce 5, a příslušných daňových poplatníků, včetně jejich jména, data a místa narození (v případě fyzických osob), residence pro daňové účely, daňového identifikačního čísla (DIČ), a případně osob, které jsou přidruženými podniky příslušného daňového poplatníka;“

Členské státy v Radě přijaly směrnici jednomyslně. Směrnice nyní bude vyhlášena v Úředním věstníku a v platnost vstoupí dvacátým dnem po vyhlášení. **Je potřeba pohlídat řádnou implementaci do českého právního řádu.**

Směrnice je k dispozici v češtině zde: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10215-2023-INIT/cs/pdf>

3. Předběžná otázka C-432/23

Zástupkyně již informovala o této věci v dřívějších podkladech na představenstvo, jedná se však o podstatné doplnění dříve poskytnutých informací. Na říjnovém webinaru jsme zároveň měli řečníka – advokáta z Lucemburské advokátní komory (která v rámci řízení poskytla na ochranu předmětné advokátní kanceláře písemné stanovisko). Ten uvedl předběžnou otázku do tamního kontextu a právní úpravy advokátní povinnosti mlčenlivosti, která má historicky odlišný rámec pro daňové advokáty a ostatní advokáty.

Zástupkyně má za to, že předmětná předběžná otázka (i bez ohledu na výsledek, případně v kontextu rozsudku C-694/20, Orde van Vlaamse Balies a další) by měla být využita pro legislativní úsilí ČAK na posílení advokátní povinnosti mlčenlivosti. Zpravodajem ve věci byl jmenován opět JUDr. Jan Passer.

Predběžná otázka se zabývá konzultačními službami advokáta v oblasti práva obchodních společností – v projednávané věci za účelem nastavení investiční struktury obchodních společností a potřebou zvýšené ochrany komunikace mezi advokáty a jejich klienty přiznané článkem 7 Listiny základních práv EU.

Pokud SDEU shledá potřebu širokého výkladu čl. 7 ve vztahu k advokátní povinnosti mlčenlivosti, představuje rozhodnutí příslušného orgánu dožádaného členského státu, které bylo vydáno za účelem vyhovění žádosti jiného členského státu podle směrnice 2011/161 o výměnu informací na žádost a kterým je advokátovi uložena povinnost poskytnout v zásadě

veškerou dostupnou dokumentaci týkající se vztahů s jeho klientem, podrobný popis transakcí, které byly předmětem jím poskytnuté konzultace, objasnit jeho zapojení do těchto procesů a sdělit totožnost jeho obchodních partnerů, zásah do práva na respektování komunikace mezi advokáty a jejich klienty zaručeného v článku 7 Listiny?

V případě kladné odpovědi na druhou otázku, je směrnice 2011/16 v souladu s článkem 7 a čl. 52 odst. 1 Listiny, jestliže kromě čl. 17 odst. 4 neobsahuje žádné ustanovení, které by výslovně umožňovalo zásah do důvěrnosti komunikace mezi advokáty a jejich klienty v rámci právní úpravy výměny informací na žádost a které by samo stanovilo meze výkonu dotyčného práva?

V případě kladné odpovědi na třetí otázku, může být režim povinnosti advokátů (nebo advokátní kanceláře), jakožto třetích osob držících informace, spolupracovat při uplatnění mechanismu výměny informací na žádost zavedeného směrnicí 2011/16, a zejména specifická omezení, která mají zohlednit dopad jejich profesní mlčenlivosti, upraven ustanoveními vnitrostátního práva každého členského státu týkajícími se povinnosti advokátů, jakožto třetích osob, spolupracovat na daňovém šetření v rámci použití vnitrostátního daňového zákona, a to v souladu s odkazem uvedeným v čl. 18 odst. 1 této směrnice? Pokud ano, je třeba, aby takové vnitrostátní právní ustanovení zakotvující režim povinnosti advokáta, jakožto třetí osoby držící informace, spolupracovat, jako je ustanovení použitelné v projednávané věci, má-li být v souladu s článkem 7 Listiny, obsahovalo zvláštní ustanovení:

- zajišťující zachování podstaty důvěrnosti komunikace mezi advokátem a jeho klientem; a
- zakotvující specifické podmínky s cílem zajistit, aby se povinnost advokátů spolupracovat omezovala na to, co je vhodné a nezbytné k dosažení cíle směrnice 2011/16?

Pokud ano, musí specifické podmínky, které mají zajistit, aby se povinnost advokátů spolupracovat na daňovém šetření omezovala na to, co je vhodné a nezbytné k dosažení cíle směrnice 2011/16, zahrnovat povinnost příslušného orgánu dožádaného členského státu:

- provést podrobnější posouzení otázky, zda dožadující členský stát v souladu s čl. 17 odst. 1 směrnice 2011/16 skutečně vyčerpал obvyklé zdroje informací, které mohl za daných okolností použít k získání požadovaných informací, aniž by se vystavoval nebezpečí nedosažení těchto cílů; a/nebo
- marně využít možnosti obrátit se na jiné potenciální držitele informací předtím, než je oprávněn obrátit se, jako poslední řešení, na advokáta jako možného držitele informací; a/nebo
- poměřit v každém jednotlivém případě cíl veřejného zájmu s dotčenými právy, takže rozhodnutí o uložení povinnosti by mohlo být vůči advokátovi platně vydáno pouze tehdy, jsou-li splněny dodatečné podmínky, jako například požadavek na to, aby finanční význam kontroly probíhající v dožadujícím členském státě dosáhl nebo byl způsobilý dosáhnout určité úrovně nebo by se mohl týkat trestního práva?

Kompletní znění předběžné otázky včetně popisu skutkových okolností je k dispozici zde:
<https://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=277147&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=176735>

4. Příprava zprávy Komise o právním státu za rok 2024

Máme již informace o tom, že stejně jako v předchozích letech bude veřejná konzultace, přímo adresovaná i ČAK pro vypracování příspěvku do Zprávy Komise o právním státu (příspěvky se ukázaly být zásadními), zveřejněna ve druhé polovině listopadu s termínem odevzdání na začátku ledna – ideálně ještě dříve pro koordinaci a vypracování horizontálního příspěvku CCBE.

Zástupkyně proto prosí všechny členy představenstva, předsedy sekcí ČAK a organizace zaměřené na procesní záruky (jako VOPOZA) a legislativní odbor ČAK o poskytnutí relevantních a informací a příkladů, které je možné do letošního příspěvku zahrnout, ideálně do 25. listopadu 2023. Stejně jako v minulých letech se může jednat o náhodné excesy, systémové nedostatky, legislativní nedostatky, které souvisí s výkonem advokacie, apod. podložené o relevantní důkazy (stačí zaslat odkazy s krátkým vysvětlením). Bez těchto příspěvků je velmi náročné příspěvek komplexně a kvalitně zpracovat.

5. Vývoj jednání trialogů ohledně Aktu o umělé inteligenci

Zástupkyně již v minulosti informovala o legislativního procesu ohledně Aktu o umělé inteligenci včetně zaslaných připomínek a uskutečněných jednání na úrovni CCBE. Dne 25. října informoval Výbor pro vnitřní trh (IMCO), který je jedním ze dvou hlavních výborů pro Akt o umělé inteligenci, o výsledcích třetího a čtvrtého trialogu, které se konaly ve dnech 2. a 3. října, resp. 24. října. Zásadní je, že vyjednávači dosáhli dohody ohledně článku 6 o klasifikaci vysoko-rizikových systémů. Shodli se na tom, že systémy AI spadající do některé z oblastí uvedených v příloze III nebudou považovány za vysoce rizikové, pokud spadají do působnosti jedné z "filtračních" podmínek: vykonávají úzký procesní úkol; jsou určeny pouze ke zlepšení kvality lidského výstupu; slouží k odhalování vzorců rozhodování, aniž by ovlivňovaly rozhodnutí; nebo provádějí přípravné úkoly pro posouzení relevantní pro kritické případy užití. Systémy umělé inteligence provádějící profilování by vždy spadaly do kategorie vysoce rizikových. Komise by byla zmocněna tyto podmínky aktualizovat prostřednictvím aktů v přenesené pravomoci, aby bylo nařízení odolné vůči budoucnosti.

Právní služba Parlamentu na začátku října kritizovala navrhovaný přístup k filtračním podmínkám v článku 6 a vydala několik doporučení, jak jej zlepšit. Stanovisko (k dispozici zde: <https://www.euractiv.com/section/artificial-intelligence/news/ai-act-eu-parliaments-legal-office-gives-damning-opinion-on-high-risk-classification-filters/>) poukázalo na to, že by bylo na poskytovatelích, aby rozhodli, zda jejich systém splňuje některou z podmínek filtru, což by vneslo vysokou míru subjektivity, která "se nezdá být dostatečná, aby umožnila jednotlivcům jednoznačně určit, jaké jsou jejich povinnosti". Ve stanovisku bylo rovněž uvedeno, že navrhované pokyny, které má Komise vypracovat k uplatňování těchto filtrů, nejsou ze své podstaty závazné, a nemohou tedy měnit obsah zákona. Stanovisko rovněž poznamenalo, že navrhovaná míra autonomie poskytovatelů je v rozporu s obecným cílem řešit riziko újmy způsobené vysoce rizikovými systémy AI. Stanovisko vyslovilo dvě doporučení – podmínky

filtru by měly být dostatečně přesné, aby neponechávaly prostor pro chybu při klasifikaci modelů AI; a měl by to být zákonodárce, kdo posoudí, zda systém AI představuje vysoké riziko, či nikoli. Vyjednávači rovněž vedli první obecnou diskusi o zákazech, včetně výjimek pro donucovací orgány a výjimky pro národní bezpečnost, kterou navrhla Rada. Oba spoluzákonodárci zastávají velmi odlišné postoje a Komise zahájila práci na znění, které by umožnilo tyto rozdíly překlenout. Pokud jde o prosazování práva, Parlament není připraven nyní jednat, ale začne zkoumat, jak by mohly vypadat možné kompromisy.

Pokud jde o AI pro všeobecné účely, spoluzákonodárci se shodli na tom, že modely s vysokým dopadem (s mocí a potenciálem představovat systémová rizika) budou podléhat přísnějším povinnostem, a to jak ex ante, tak ex post. Méně dopadové a univerzální systémy AI (nezávisle na jejich rozsahu) by podléhaly pouze určitým povinnostem v oblasti transparentnosti a hodnotového řetězce. Vyjednávači začnou pracovat na přesných kritériích pro určení nejvlivnějších základních modelů a tato kritéria bude třeba aktualizovat podle vývoje technologie. Za tímto účelem by byl dohled soustředěn do funkčně odlišného útvaru Komise.

Vyjednávači jsou přesvědčeni, že dohody o konečném znění bude možné dosáhnout ještě letos. Další dialog se uskuteční 6. prosince.

Shrnutí činnosti bruselské zástupkyně za říjen 2023

(pro informaci)

Stálá zástupkyně se v průběhu října věnovala přípravě webináře k Evropskému dni advokátů, včetně oslovování řečníků, administrace a přípravy jednotlivých řečníků. Webinář se následně uskutečnil 26. října ve formě dvou panelů, přičemž první z nich rozebíral snahy národních advokátních komor ohledně ochrany povinnosti mlčenlivosti a příklady z aktuální praxe systémového i náhodného porušování a oslabování mlčenlivosti. První panel moderovala a následně přednesla za ČAK příspěvek JUDr. Novotná, jako panelisté vystoupili Bartosz Grohman, vedoucí Polské delegace při CCBE; Ondrej Laciak, místopředseda SAK; a Pol Mellina, zástupce Lucemburské advokátní komory. Druhý panel, který moderovala JUDr. Plachká, se zaměřil na vliv evropské legislativy na advokátní povinnost mlčenlivosti a v rámci panelu vystoupili Andreas Schwab, europoslanec EPP a člen výboru IMCO EP z Německa; Jan Passer, soudce Soudního dvora EU; právnička u ESLP, Eva Hubálková; místopředseda CCBE, Pierre-Dominique Schupp; a zástupkyně DG JUST Evropské komise, Sára Mirabell Hátlová. Zaznamenali jsme pozitivní ohlasy na webinář, jak od účastníků, tak od panelistů. Byla rovněž pořízena nahrávka, kterou by bylo vhodné zveřejnit, a to jak pro větší dosah, tak i pro zájem účastníků, kteří se nemohli zúčastnit.

Zástupkyně se dále dne 9. – 11. října zúčastnila ve Štrasburku spuštění kurzu HELP zaměřeného na průniky ochrany životního prostředí a ochrany lidských práv a procesních nástrojů na aplikaci tohoto přístupu ze strany advokátů. Zástupkyně byla náhradníkem této akce za nominovaného experta ČAK, který se na poslední chvíli z akce odhlásil. Zástupkyně zpětně tuto akci hodnotí jako velice přínosnou, jelikož se zúčastnili advokáti, právníci, soudci, zástupci neziskových organizací z mnoha zemí, od advokátů zaměřujících se na mezinárodní transakce, obchodní právo, trestní právo až po lidskoprávní obránce, čímž vznikl prostor pro opravdu zajímavý dialog a efektivní rozšíření kontaktů o osoby, kteří mají specifický zájem o konkrétní oblast práva.

Zástupkyně se dále v průběhu října zúčastnila několika jednání k plánování Novoroční recepce v rámci Bruselské kanceláře. Dále se zúčastnila jednání se zástupci podnikatelské reprezentace ČR při EU, kde pravděpodobně v budoucnu dojde k dalším strukturálním změnám s ohledem na roztržitost agendy mezi řadu osob, což vede k částečné vyprázdněnosti agendy pro některé z nich, kteří nemají přístup k zásadním informacím.

Zástupkyně se dále 19. října na pozvání Francouzské delegace zúčastnila oslav 40. let existence zastoupení Francouzských komor v Bruselu. Podrobný program akce je k dispozici zde: <https://www.dbf40ans.eu/1a-conference>. V rámci úvodní panelové diskuse vystoupili zástupci tří hlavních francouzských advokátních organizací (předseda Francouzské národní advokátní rady, předsedkyně Pařížské advokátní komory a předseda Konference předsedů advokátních komor), kteří shrnuli historický vývoj bruselského zastoupení. Následoval video-vstup francouzského ministra spravedlnosti, Erica Duponda-Moretiiho, který zdůraznil důležitost monitoringu a prosazování vlivu v evropských záležitostech. Následující panelová diskuse s

názvem „Můžeme v roce 2023 svobodně vykonávat advokacii v Evropě?“ se zaměřila na rizika spojená s výkonem advokacie a na možná východiska do budoucna. Další diskusní panely se zaměřily na zachování atraktivity profese; role advokátů v ochraně životního prostředí – a to jak v rámci práva životního prostředí, tak přispěním v případě, že se advokátní praxe zaměřuje na jinou oblast práva; poslední panel se zabýval relevancí advokacie v digitálním světě. Konference byla završena příspěvkem komisaře pro spravedlnost, Didiera Reynderse. Bylo velice zajímavé, že se celá akce uskutečnila pouze ve francouzštině a přijelo spousta francouzských advokátů, tím pádem zaznívaly názory a dotazy reflektující jejich každodenní praxi. Zaznělo mnoho názorů, že je potřeba používat nejen profesní označení advokát, ale i s tím spojený status, který je neustále ničen legislativou a médii. Nejedná se totiž o osobu advokáta, ale o službu, která s sebou nese velkou odpovědnost. Řada advokátů zmínila, že aktuální legislativní trendy, včetně těch národních, které míří proti advokátům, jsou pro ně nepochopitelné a je proto třeba se do diskuse neustále zapojovat. Pokud jde o vnitro-profesní nedostatky v diskusi ohledně atraktivity profese, zaznělo, že problém řady advokátů je nedostatečná mobilita a pasivita. Není třeba se bát zahraniční konkurence, naopak by mohla pomoci s další tranzicí a obohacením. Co je potřeba, je kvalitní právo, dříve než kdy jindy. Od řady advokátů dále zaznělo, že ze svých dlouhodobých zkušeností dospívají k závěrům, že nejdůležitější není znalost práva, ale detailní znalost procesů, včetně legislativních. Dle zástupců z kanceláří, které mají své zastoupení v Bruselu narůstá poptávka v unijní záležitosti – klienti chtějí předvídatelnost toho, co přijde, ať se mohou adekvátně připravit. EU je zároveň myšlenkovým, politickým a regulatorním motorem, který má dopady i mimo Evropu. Několik advokátů zmínilo téměř „napoleonskou“ potřebu více prosazovat francouzské předpisy do evropské harmonizace. Jean-Michel Darrois zmínil, že když se ho absolventi ptají, zda se stát advokátem, odpovídá, že „je to profese, která přináší velkou míru satisfakce i smutku, neboť vše, co je pro vás relevantní jsou záležitosti někoho cizího – klienta, osobní plány, rodina a sny jsou až na dalších místech“. Darrois kritizoval rovněž narůstající interpretační úlohu francouzského kasačního soudu a doporučil, aby kolegové hovořily se soudci téměř jako s dětmi, aby opravdu došlo k vzájemnému porozumění.

Zástupkyně se dále s místopředsedkyní ČAK JUDr. Plachkou zúčastnila dne 23. října akce CCBE v Evropském parlamentu nazvané „Meet the Profession Day“, která zaznamenala velký úspěch a CCBE ji plánuje v následujícím roce zopakovat. Akce byla zaměřena na „úlohu evropských orgánů a Rady Evropy při obraně a prosazování základních hodnot právnické profese při výkonu spravedlnosti“ a byl vynikající příležitostí pro orgány EU a Rady Evropy, aby objasnily základní a pozitivní aspekty advokátní profese a zdůraznily přínos těchto hodnot pro občany. Zvláštní důraz pak byl kladen na ochranu důvěrnosti mezi advokátem a klientem. Program akce byl členěn do tří tematických panelů zaměřených na význam nezávislé advokacie pro výkon spravedlnosti, vliv technologií a jejich soulad se základními hodnotami profese a ochranu mlčenlivosti. Zajímavý byl příspěvek místopředsedkyně Evropského parlamentu Katariny Barley, který demonstruje potřebu vytrvat v neustálém vysvětlování. Místopředsedkyně Barley uvedla, že byla šokována výsledky analýzy výboru PEGA, jak jednoduché a bezbolestné může být prolamování mlčenlivosti a důvěrnosti komunikace advokátů s klienty, na které je třeba reagovat. Dále zdůraznila obezřetnost přístupu k AI, neboť

chybných závěrů analýzy dat je k dispozici spousta a dopady mohou být nenapravitelné, obzvlášť v právní praxi a v justici. Komisař Reynders i Michael O’Flaherty (dosluhující ředitel Agentury FRA) zmínili potřebu kombinovat odbornou argumentaci lidskými příběhy pro to, aby advokátní témata vzbuzovala větší pozornost.

Zástupkyně v daném období pracovala na přípravě podkladů pro jednání listopadového představenstva, vypracovala Aktuality z EU za říjen 2023. Zástupkyně dále kontinuálně informuje (nejen) členy ČAK. Je nadále k dispozici všem členům představenstva ČAK a expertním výborům a uvítá jakékoliv ad hoc podněty, otázky, či postřehy, ať už z již sledovaných témat, či nových, jež nebyly dosud diskutovány. V případě zájmu zástupkyně ráda poskytne více informací o uvedených výstupech i další souvislosti.

Aktuality z Evropské unie od Stálého zastoupení ČAK v Bruselu

(říjen 2023)

★ Evropský správní prostor

Komise přijala 25. října nové sdělení o posílení evropského správního prostoru, v němž navrhuje konkrétní opatření, která mají orgánům veřejné správy pomoci při uspokojování potřeb občanů a podniků v celé Evropě. Sdělení je vůbec prvním komplexním souborem opatření Komise na podporu modernizace vnitrostátních správních orgánů a na posílení jejich přeshraniční spolupráce. Komise navrhuje 25 opatření s cílem podnítit spolupráci mezi orgány veřejné správy, aby se připravily na současné a budoucí výzvy; zvýšit kapacitu orgánů veřejné správy pro jejich digitální transformaci; a zlepšit schopnost orgánů veřejné správy stimulovat ekologickou transformaci a budovat odolnost.

Členské státy se mohou zapojit svým vlastním tempem a v souladu se svými potřebami a institucionálním uspořádáním. Navrhované nástroje, metodiky, vzájemná podpora a výměny osvědčených postupů pomohou členským státům vzájemně se učit, inovovat a zefektivnit vlastní veřejnou správu.

Materiál je k dispozici v angličtině zde: <https://commission.europa.eu/system/files/2023-10/2023.4890%20HT0423966ENN-final.pdf>

★ Studie Evropské komise o vývoji daňové mezery na DPH

Evropská komise zveřejnila studii o vývoji daňové mezery na DPH v EU za rok 2021. Ze studie vyplývá pokles daňové mezery na DPH v rámci EU o více než 5 %. K poklesu mezery došlo i v případě ČR. Daňová mezera je odhadována jako rozdíl mezi částkou, která byla za daný rok na DPH vybrána a teoretickou daňovou povinností, tj. částkou, která by vybrána být měla. Tento rozdíl je ovlivněn zejména velikostí šedé ekonomiky, velikostí daňových úniků, či nesprávně vyplňovanými údaji v daňových přiznáních.

Studie je k dispozici v angličtině zde: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/84ba1bdf-7230-11ee-9220-01aa75ed71a1/language-en>

Společné prohlášení EU a USA

Dne 20. října proběhl summit EU a USA. Vedoucí představitelé EU, včetně předsedy Evropské rady, Charlese Michela, předsedkyně Evropské komise, Ursuly von der Leyenové a vysokého představitele pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josepa Borrella, se ve Washingtonu setkali s prezidentem USA, Joe Bidenem a ministrem zahraničí USA, Antony Blinkenem. Tento summit byl příležitostí ke zhodnocení úzkého transatlantického partnerství a oblastí spolupráce, které jsou v jeho rámci rozvíjeny. Na konci summitu přijali vedoucí představitelé společné prohlášení, které mj. stanoví, že Spojené státy a Evropská unie znovu potvrzují svůj závazek k transatlantickému partnerství, které přináší oboustranný prospěch. Od posledního summitu USA-EU v červnu 2021 se svět nebývale změnil a obě strany podnikly ambiciózní kroky k zajištění míru, stability a prosperity v regionu i po celém světě, včetně vytrvalé podpory Ukrajiny. Prioritami nadále zůstává posilování ekonomické bezpečnosti; prosazování spolehlivé, udržitelné, cenově dostupné a bezpečné energetické transformace v našich ekonomikách i v celosvětovém měřítku; posilování multilateralismu a mezinárodní spolupráce; a využívání digitálních technologií pro podporu společných hodnot demokracie a dodržování lidských práv a právního státu, nikoli v rozporu s nimi.

Celé prohlášení je k dispozici v angličtině zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/statement_23_5198

Projev komisařky Jourové na téma boje proti dezinformacím

Komisařka pro hodnoty a transparentnost, Věra Jourová přednesla dne 18. října 2023 projev v Evropském parlamentu ohledně boje proti dezinformacím a šíření nelegálního obsahu v souvislosti s Aktem o digitálních službách. Zmínila důležitost nařízení o boji proti teroristickému obsahu na internetu, které ukládá platformám povinnost aktivně vyhledávat a odstraňovat teroristický obsah (do jedné hodiny od identifikace). Pokud platformy nespolupracují, může jim být uložena pokuta až do výše 4 % jejich ročního obrátu. Zmínila, že v důsledku nedávného teroristického útoku v Belgii je třeba pracovat na dalším zvyšování účinnosti předpisu. Komise aktuálně jedná s členskými státy, Europolem a Interpolem o zlepšení mechanismů oznamování. Komisařka se dále zaměřila na Akt o digitálních službách (DSA), na základě kterého, bylo na začátku letošního roku označeno 19 velkých online platforem a vyhledávačů. Z tohoto zákona vyplývají jasné povinnosti týkající se boje proti nezákonným nenávislným projevům a také zmírňování rizik vyplývajících z dezinformací. Od konce srpna Komise dohlíží na to, aby tyto služby dodržovaly všechny povinnosti vyplývající z DSA a posílila svou monitorovací roli. DSA pracuje ruku v ruce s kodexem proti dezinformacím. Kodex je agilnějším nástrojem, který nám umožňuje rychle reagovat na rizika a krize ve spolupráci s občanskou společností a platformami. Komisařka rovněž uvedla, že je potřeba věnovat pozornost nárůstu antisemitismu, a to jak offline, tak online, jelikož předběžné analýzy poukazují na dramatický nárůst antisemitského obsahu na online platformách. Zdá se, že X, dříve Twitter, se s tímto problémem vypořádává obzvláště špatně, ale i ostatní platformy musí svou práci zintenzivnit.

Celý projev je k dispozici v angličtině zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/speech_23_5127

Vízová politika – revize stávajícího mechanismu

Evropská komise dne 18. října navrhla revizi stávajícího mechanismu pro pozastavení zrušení vízové povinnosti. Tímto návrhem je splněn závazek předsedkyně von der Leyenové vydaný před zasedáním Evropské rady dne 20. března 2023 posílit mechanismus pro pozastavení zrušení vízové povinnosti a monitorování zemí s bezvízovým stykem. Navrhovaná revize rozšíří důvody pro pozastavení bezvízového styku, například v případě nedostatečného souladu s vízovou politikou EU, hybridních hrozeb a existence režimů občanství pro investory a prodlouží dobu trvání stávajícího postupu, aby bylo k dispozici více času na nápravná opatření. Zavede se nový postup pro naléhavé případy s cílem rychleji reagovat v případě potřeby, jako je vysoký nárůst počtu příchozích osob nebo bezpečnostní hrozby. Návrh Komise na revizi mechanismu pro pozastavení zrušení vízové povinnosti nyní projedná Evropský parlament a Rada.

Podrobnější informace jsou k dispozici v angličtině zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_4961

Případy porušení právních předpisů

Komise žádá osm členských států, včetně ČR, aby sladily svá pravidla s předpisy EU o testu přiměřenosti. Evropská komise se rozhodla zaslat odůvodněné stanovisko i Česku, jelikož ve svém právu správně neprovedlo evropská pravidla pro test přiměřenosti u regulace povolání stanovená ve směrnici o testu přiměřenosti. Zatímco tato řízení postupují do následující fáze, pět dalších členských států (Rakousko, Francie, Lotyšsko, Litva a Slovinsko) nesprávné provedení, na které byly upozorněny ve výzvě, napravilo. Podle směrnice o testu přiměřenosti musí být jakákoli nová nebo pozměněná vnitrostátní pravidla týkající se odborníků před přijetím podrobena důkladné analýze přiměřenosti a musí být podložena důkazy. Směrnice je jedním z klíčových nástrojů, které předchází neodůvodněným omezujícím pravidlům v právu členských států. Komise zjistila několik problémů, například to, že povinnost týkající se testu přiměřenosti se nevztahuje na pravidla, která mají původ ve vnitrostátních parlamentech nebo v profesních sdruženích či subjektech. V prosinci 2021 a červenci 2022 zaslala Komise dotyčným zemím výzvy a v únoru 2023 pak ještě doplňující výzvy. Nyní mají dva měsíce na to, aby směrnici ve svém právu provedly správně. Pokud tak neučiní, může se Komise rozhodnout, že věc předloží Soudnímu dvoru Evropské unie.

Podrobnější informace jsou k dispozici v češtině zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/inf_23_4577

Boj proti organizované trestné činnosti

Komise dne 18. října zveřejnila Sdělení – plán EU k posílení boje proti obchodu s drogami a zločineckým sítím, který je nástavbou na dosud předložené legislativní a operativní iniciativy. Boj proti organizované trestné činnosti a obchodu s drogami je pro Evropskou unii, její členské státy a mezinárodní partnery, prioritou.

Plán stanoví konkrétní a cílené kroky k vyplnění aktuálních mezer. Konkrétně vytyčuje sedmnáct opatření ve čtyřech prioritních oblastech, kterými jsou: 1. nová evropská aliance přístavů, aby se zvýšila odolnost přístavů vůči pronikání zločinu; 2. rozbíjení vysoce rizikových zločineckých sítí – tomu má napomoci snazší finanční a digitální vyšetřování, mapování největších zločineckých sítí, posílení spolupráce mezi specializovanými státními zástupci a soudci a využívání záznamů v Schengenském informačním systému; 3. opatření k předcházení organizované trestné činnosti – výměny osvědčených postupů a pokynů mezi členskými státy mají předcházet pronikání zločineckých skupin do společnosti a legální ekonomiky, bránit těmto skupinám v rekrutování mladých lidí, zvýšit veřejnou bezpečnost a zdraví a účinněji omezit přístup k prekursorům drog; a 4. spolupráce s mezinárodními partnery při řešení této globální hrozby – za tímto účelem jsou plánovány intenzivnější výměny informací, společné operace na hlavních trasách obchodu s drogami, posílení vymáhání práva a justiční spolupráce se zeměmi mimo EU aj.

Komise dále vyzývá Evropský parlament a Radu, aby přijaly směrnici o konfiskaci a vymáhání majetku, revizi průmského nařízení, pravidla pro propojení registrů bankovních účtů, navržený legislativní balíček pro boj proti praní peněz a směrnici o trestněprávním boji proti korupci, které mají zásadní význam pro zvýšení úsilí EU o účinný boj proti činnosti organizovaných zločineckých skupin v celé EU. Komise opakuje, že je odhodlána s Evropským parlamentem a Radou úzce spolupracovat na dosažení tohoto cíle.

Plán je k dispozici v angličtině zde: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52023DC0641>

Pracovní program Komise 2024

Komise dne 17. října zveřejnila svůj pracovní program na rok 2024, který klade velký důraz na zjednodušení pravidel pro občany a podniky v celé Evropské unii. Navazuje tím na závazek představený předsedkyní Komise von der Leyenovou, který spočívá ve snížení požadavků na podávání zpráv o 25 % v souladu s evropskou strategií na podporu dlouhodobé konkurenceschopnosti EU a rovněž v zajištění úlev pro malé a střední podniky. Pracovní program shrnuje již dosažené cíle a popisuje nové návrhy Komise a představuje důležité iniciativy zaměřené na snížení byrokracie. Některé z těchto zjednodušujících iniciativ již byly předloženy (od března 2023 celkem 15 návrhů a iniciativ), zatímco jiné budou předloženy (26 návrhů na racionalizaci). Jsou uvedeny ve zvláštní příloze spolu s oznámenými hodnoceními a kontrolami účelnosti.

V pro advokacii relevantních oblastech si Komise klade za prioritu dosáhnout dohody ohledně Aktu o umělé inteligenci; Paktu o Azylu a migraci; ohledně návrhů na posílení bezpečnosti – úpravy kybernetické odolnosti, kodexu Unie upravujícího přeshraniční pohyb osob, úpravy automatizovaných systémů pro boj proti terorismu a dalších

návrhů týkajících se výměnu údajů pro policejní spolupráci (Prüm II), shromažďování a předávání předběžných informací o trestné činnosti a o ochraně osobních údajů o cestujících, boj proti obchodování s lidmi, boj proti pohlavnímu zneužívání dětí, majetkové vyrovnání a regulaci konfiskace majetku. V souvislosti s nadcházejícími volbami bude Komise usilovat o dohodu ohledně statutu a financování evropských politických stran a o transparentnosti cílené politické reklamy. Komise chce rovněž dosáhnout dohody o směrnici o strategických žalobách proti účasti veřejnosti (SLAPP) a ohledně návrhu o svobodě sdělovacích prostředků. Vyzývá rovněž spolu-zákonodárce, aby našli shodu na návrzích směrnice o boji proti násilí na ženách a domácímu násilí, směrnice o právech obětí, navrhovaných norem pro vnitrostátní orgány pro rovné zacházení a směrnice, kterou se zřizují vnitrostátní orgány pro rovné zacházení.

Komise bude úzce spolupracovat s Evropským parlamentem a Radou a podporovat je, aby bylo možné dosáhnout v příslušných oblastech dohody do konce jejího mandátu.

Více informací je k dispozici v angličtině zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_4965

FRA: Nové příručky pro opatrovníky pomáhající dětem bez doprovodu

Agentura EU pro základní práva (FRA) zveřejnila dne 12. října dvě praktické brožury EUAA-FRA, jejichž cílem je poskytnout opatrovníkům vodítko, aby mohli co nejlépe poradit migrujícím dětem bez doprovodu a děti tak mohly rozumět a využívat všechna práva a záruky podle práva EU. Dobře fungující opatrovnícké systémy mají zásadní význam pro prosazování nejlepšího zájmu dítěte. Opatrovníci odpovídají za to, že během azylového řízení a přijímacího řízení budou v nejlepším zájmu dítěte uspokojeny jeho právní, sociální, zdravotní a psychologické potřeby.

Úvod do mezinárodní ochrany – tato příručka je určena pro nově jmenované opatrovníky, kteří pracují s dětmi žádajícími o mezinárodní ochranu. Jejím cílem je poskytnout jim ucelenou představu o mezinárodní ochraně v jejích různých podobách, o základním právním rámci a o právech dítěte.

Azylové řízení – cílem této příručky je podpořit opatrovníky jmenované na pomoc dětem bez doprovodu. Zabývá se různými aspekty azylového řízení. Konkrétně se zabývá tím, jak se týkají dětí. Uvádí záruky, které by měly být poskytnuty, a úlohu opatrovníka v tomto ohledu.

Praktický nástroj pro opatrovníky v oblasti dočasné ochrany z listopadu 2022 pomáhá osobám jmenovaným členskými státy EU na podporu vysídlených dětí z Ukrajiny. Poskytuje informace o tom, jak tyto děti přihlásit k dočasné ochraně a uplatnit jejich práva podle směrnice o dočasné ochraně. Další příručka bude zveřejněna pro opatrovníky zastupující děti v nadnárodních řízeních, jako je dublinské řízení, relokační, přesídlení a doplňkové cesty.

Obě příručky jsou k dispozici v angličtině zde: <https://fra.europa.eu/en/news/2023/key-support-guardians-protecting-unaccompanied-migrant-children>

Nová opatření Komise ke zjednodušení mimosoudního řešení sporů a posílení práv spotřebitelů

Dne 17. října 2023 zveřejnila Evropská komise balíček dokumentů k revizi systému alternativního a online řešení spotřebitelských sporů. Balíček obsahuje dva legislativní návrhy, které mění dosavadní směrnici o alternativním řešení spotřebitelských sporů (ADR) a zrušují nařízení o řešení spotřebitelských sporů on-line (ODR). Tyto legislativní návrhy doplňuje doporučení Evropské komise o požadavcích na kvalitu pro řešení sporů nabízených online tržišti a obchodními asociacemi a zpráva Evropské komise o uplatňování současných legislativních předpisů. Cílem revize ADR je přizpůsobení systému ADR digitálním trhům tak, aby byla pokryta široká škála práv spotřebitelů, která nemusí být výslovně popsána ve smlouvě nebo která se týkají předmluvních fází, kdy práva spotřebitelů existují bez ohledu na to, zda dojde k uzavření smlouvy (např. klamavá reklama, chybějící, nejasné nebo zavádějící informace). Tedy by mělo dojít k rozšíření věcné a zeměpisné působnosti směrnice ADR, aby zahrnovala všechny druhy spotřebitelských sporů, pokrývala spory mezi spotřebiteli z EU a obchodníky ze zemí mimo EU a aby došlo ke snížení administrativní zátěže podnikatelů. Zároveň má být posílena role Evropských spotřebitelských center při pomoci spotřebitelům v přeshraničních sporech např. tím, že budou pomáhat spotřebitelům a obchodníkům v procesech ADR – nasměrování spotřebitele na příslušný subjekt ADR, vysvětlení postupů, pomoc s podáním návrhu na ADR.

Více informací je k dispozici v angličtině zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_23_5049

Zpráva FRA: „Být černochem v EU“

Druhá zpráva agentury FRA s názvem "Být černochem v EU", která byla zveřejněna dne 25. října, poukazuje na zkušenosti osob afrického původu v EU. Tato zpráva je součástí třetího celoevropského průzkumu agentury FRA, který se zabývá zkušenostmi přistěhovalců a potomků přistěhovalců v celé EU. Analyzuje odpovědi více než 6 700 osob afrického původu žijících ve 13 zemích EU: Belgie, Dánsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Lucembursko, Německo, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Španělsko a Švédsko. Ukazuje, že navzdory závazným antidiskriminačním zákonům v EU od roku 2000 a významnému politickému vývoji od té doby jsou lidé afrického původu nadále vystaveni rasismu, diskriminaci a trestným činům z nenávisti:

Rasová diskriminace - 45 % respondentů uvedlo, že se během pěti let před průzkumem setkali s rasovou diskriminací, což je nárůst oproti 39 % v posledním průzkumu agentury FRA. V Německu a Rakousku je to více než 70 %. Nejčastěji jsou diskriminováni při hledání práce nebo při hledání ubytování. Nejvíce jsou postiženi mladí lidé a lidé s vyšším vzděláním. Přesto zůstává diskriminace neviditelná, protože ji hlásí pouze 9 %. Obtěžování - 30 % respondentů uvádí, že se setkali s rasistickým obtěžováním, ale téměř nikdo ho nehlásí. Rasovému obtěžování jsou častěji vystaveny mladé ženy, lidé s vyšším vzděláním a ti, kteří nosí náboženské oblečení. Rasové profilování - 58 % respondentů uvádí, že jejich poslední policejní zastavení v roce před průzkumem bylo důsledkem rasového profilování. Ti, kteří své zastavení

vnímají jako rasové profilování, důvěřují policii mnohem méně. Práce - 34 % respondentů se cítilo rasově diskriminováno při hledání zaměstnání a 31 % v práci během 5 let před průzkumem. V porovnání s lidmi obecně mají častěji smlouvy pouze na dobu určitou a jsou pro svou práci překvalifikovaní. Vzdělání - u mladých lidí afrického původu je třikrát vyšší pravděpodobnost, že předčasně ukončí školní docházku, než u mladých lidí obecně. Více rodičů v roce 2022 uvedlo, že se jejich děti setkaly s rasismem ve škole, než v roce 2016.

V zájmu účinného boje proti rasismu a diskriminaci FRA vyzývá země EU, aby řádně prosazovaly antidiskriminační právní předpisy, jakož i účinné, přiměřené a odrazující sankce; identifikovaly a zaznamenávaly trestné činy z nenávisti a při stanovování trestů zohledňovaly předsudečnou motivaci jako přitěžující okolnost; shromažďovaly údaje o rovnosti, včetně údajů o "etnickém nebo rasovém původu", aby mohly posoudit situaci a sledovat pokrok; zajistily, aby orgány pro rovnost měly potřebné mandáty a zdroje pro řešení diskriminace a podporu obětí; podnikly kroky k prevenci a vymýcení diskriminačních institucionálních praktik a kultury v policejní práci, a to na základě příručky agentury FRA o prevenci nezákonného profilování; vypracovaly konkrétní politiky pro řešení rasismu a rasové diskriminace v oblasti vzdělávání, zaměstnání, bydlení a zdravotní péče.

Zpráva je k dispozici v anglickém jazyce zde: <https://fra.europa.eu/en/news/2023/black-people-eu-face-ever-more-racism>

Demografické změny v EU

Evropská komise dne 11. října přijala sdělení, v němž předkládá soubor politických nástrojů, jež mohou členské státy EU využít k přizpůsobení se demografickým změnám a jejich dopadům na společnost a hospodářství, včetně dopadu na globální konkurenceschopnost Unie. Sdělení uvádí široké spektrum nástrojů (včetně regulačních nástrojů, politických rámců a financování), které mají členské státy k dispozici. Tyto nástroje lze efektivně kombinovat s vnitrostátními a regionálními politikami.

Přístup k demografické změně je komplexní a je strukturován do čtyř pilířů: 1. podpora rodičovství, aby rodičům bylo umožněno lépe sladit rodinný život a zaměstnání, zejména zajištěním přístupu ke kvalitní péči o děti a rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem; 2. podpora a posílení pozice mladších generací, aby dostaly šanci uspět, rozvíjet své dovednosti, byl jim usnadněn přístup na trh práce a k cenově dostupnému bydlení; 3. posílení pozice starších generací a zachování jejich dobrých životních podmínek, zejména prostřednictvím reforem v kombinaci s vhodnými opatřeními na trhu práce a na pracovištích; 4. řešení nedostatku pracovních sil řízenou legální migrací v případě nutnosti, přičemž bude nadále platit, že EU bude maximálně usilovat o optimální využití svých vlastních talentů.

Více informací je k dispozici v češtině zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_4807

Migrační politika EU – postoj Rady

Dne 4. října Rada přijala pozici k jednání o nařízení o řešení krizových situací, včetně účelového využívání migrace, a zásahů vyšší moci v oblasti migrace a azylu. Tento postoj bude sloužit jako základ pro jednání mezi předsednictvím Rady a Evropským parlamentem. Nové právní předpisy stanoví rámec, který členskými státy umožní řešit krizové situace v oblasti azylu a migrace úpravou některých pravidel, například pokud jde o registraci žádostí o azyl nebo azylové řízení na hranicích. Země v takové situaci by rovněž mohly požádat EU a ostatní členské státy o solidární a podpůrná opatření.

Více informací je k dispozici v češtině zde: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eu-migration-policy/>

Rizika kritických technologií

Komise dne 3. října přijala doporučení ohledně posouzení rizik ve čtyřech oblastech technologií s kritickým významem pro hospodářskou bezpečnost EU. Doporučení vychází ze společného sdělení o Evropské strategii hospodářské bezpečnosti, které zavedlo komplexní strategický přístup k hospodářské bezpečnosti v EU. V doporučení jsou určeny čtyři technologické oblasti, u nichž se má za to, že velmi pravděpodobně představují nejcitlivější a nejnaléhavější rizika spojená s bezpečností technologií a únikem technologií: technologie pokročilých polovodičů (mikroelektronika, fotonika, vysokofrekvenční čipy, zařízení na výrobu polovodičů); technologie umělé inteligence (vysoce výkonná výpočetní technika, cloud computing a edge computing, analýza dat, počítačové vidění, zpracování jazyka, rozpoznávání předmětů); kvantové technologie (kvantová výpočetní technika, kvantová kryptografie, kvantové komunikace, kvantové snímání a radar); biotechnologie (techniky genetické modifikace, nové genomické techniky, genový tah, syntetická biologie).

Více informací je k dispozici v češtině zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_4735

Postoj Rady k Aktu o interoperabilní Evropě

Rada dne 6. října dosáhla postoje ohledně návrhu nařízení o opatřeních pro vysokou úroveň interoperability veřejného sektoru v celé EU (akt o Interoperabilní Evropě). Cílem návrhu nařízení je vytvořit nový rámec spolupráce, který orgánům veřejné správy EU umožní plynulé poskytování veřejných služeb přes hranice, a stanovit opatření na podporu inovací a výměny dovedností a znalostí. Navrhované nařízení zavede strukturu řízení interoperability s cílem vytvořit ekosystém sdílených řešení interoperability pro veřejný sektor EU. Rada ve svém znění některé části návrhu Komise pozměnila. Mezi hlavní změny patří: jasnější vymezení oblasti působnosti navrhovaného právního předpisu; vyjasnění cílů a podmínek povinného posouzení interoperability, aby byla dodržena zásada proporcionality a subsidiarity; sladění s aktem o umělé inteligenci, pokud jde o „regulační pískoviště“, a soulad s obecným nařízením o ochraně osobních údajů (GDPR); silnější úloha Sboru pro Interoperabilní Evropu, který je hlavním prvkem nové správní struktury zřízené uvedeným nařízením.

Dohoda o společném postoji Rady umožní španělskému předsednictví zahájit s Evropským parlamentem jednání o konečné podobě předpisu.

Více informací je zde: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12898-2023-INIT/en/pdf>

Nařízení o zeměpisných označení řemeslných a průmyslových výrobků

Rada dne 9. října přijala nařízení o ochraně zeměpisných označení řemeslných a průmyslových výrobků. Jedná se o poslední krok v rozhodovacím procesu. Jakmile toto nařízení vstoupí v platnost, budou zeměpisná označení průmyslových výrobků související se zeměpisnou oblastí jejich výroby (jako jsou albacetské příbory, český křišťál, limožský porcelán) chráněna podobně jako regionálně vyrobené potraviny nebo nápoje. Za tímto účelem dnes Rada přijala také změnu rozhodnutí Rady o přistoupení Evropské unie k Ženevskému aktu Lisabonské dohody z roku 2015 s cílem určit Úřad Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO) jako příslušný orgán pro provádění Ženevského aktu na území Unie, pokud jde o zeměpisná označení průmyslových a řemeslných výrobků. Nařízení bylo vyhlášeno v Úředním věstníku Evropské unie a nabývá účinnosti 1. prosince 2025.

Více informací je k dispozici v češtině zde: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2023/10/09/geographical-indications-for-craft-and-industrial-products-council-gives-its-final-approval/>

Směrnice o spotřebitelských úvěrech

Rada dne 9. října přijala návrh směrnice o spotřebitelských úvěrech, jejímž cílem je posílit ochranu evropských spotřebitelů žádajících o úvěr. Revidovaným předpisem se ruší a nahrazuje stávající směrnice o úvěrových smlouvách, která byla přijata v roce 2008. Směrnice zajišťuje, aby informace o úvěrech, jako jsou celkové náklady úvěru, byly prezentovány jasným a srozumitelným způsobem a aby byly přizpůsobeny digitálním zařízením; zavádí přísnější pravidla pro reklamu s cílem omezit zneužívající jednání vůči nadměrně zadluženým spotřebitelům a vytváří účinná opatření proti nadměrným poplatkům; požaduje, aby věřitelé posoudili, zda jsou spotřebitelé schopni úvěr splatit, aby byli chráněni před předlužením; rozšiřuje oblast působnosti směrnice na úvěry nižší než 200 eur a na produkty typu „kup teď, zaplať později“; a dává spotřebitelům právo odstoupit od smlouvy o úvěru do 14 dnů a bývalým onkologickým pacientům přiznává „právo být zapomenut“. Směrnice bude vyhlášena v Úředním věstníku Evropské unie a vstoupí v platnost dvacátým dnem po tomto vyhlášení.

Podrobné informace a text směrnice jsou k dispozici v češtině zde: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A52021PC0347>

Závěry Rady ohledně zaměstnání a duševního zdraví

Rada dne 9. října schválila vůbec první soubor závěrů týkajících se toho, jak je duševní zdraví provázáno se situací v zaměstnání, a to se zaměřením na nejisté zaměstnání. Rada vyzývá členské státy, aby mimo jiné podporovaly politiky v oblasti kvalitního zaměstnání s cílem bojovat proti nejistotě, posílily veřejné systémy zaměřené na ochranu duševního zdraví při práci, podporovaly výzkum v oblasti duševního zdraví při práci, podporovaly nábor nebo opětovné začlenění pracovníků s problémy v oblasti duševního zdraví a podporovaly osoby samostatně výdělečně činné a malé a střední podniky při prevenci psychosociálních rizik na pracovišti.

Závěry Rady jsou k dispozici v češtině zde: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13937-2023-INIT/cs/pdf>

Sociální ochrana osob samostatně výdělečně činných

Rada dne 9. října schválila závěry o sociální ochraně osob samostatně výdělečně činných v rámci provádění evropského pilíře sociálních práv. Ve více než polovině členských států se na osoby samostatně výdělečně činné v roce 2022 nevztahovaly všechny složky sociální ochrany. Například více než 15 milionů osob samostatně výdělečně činných v EU nemá přístup k dávkám v nezaměstnanosti. S nástupem nových způsobů práce, jako je práce na dálku a práce prostřednictvím platform, nabývá zajištění sociální ochrany pro osoby samostatně výdělečně činné na významu. Mnoho občanů také kombinuje zaměstnání a samostatnou výdělečnou činnost, nebo je dokonce střídá. V této souvislosti Rada vyzvala členské státy, aby odstranily veškeré zbývající nedostatky ve svých vnitrostátních systémech s cílem zlepšit přístup osob samostatně výdělečně činných k sociální ochraně, se zaměřením na dávky v nezaměstnanosti a nemocenské dávky. Členské státy by rovněž měly zajistit odpovídající úroveň ochrany osob samostatně výdělečně činných, aby byla zaručena jejich důstojná životní úroveň a předcházelo se chudobě pracujících. Mezi další opatření patří zvýšení transparentnosti systémů sociální ochrany a zajištění odpovídajícího sběru údajů na vnitrostátní úrovni, pokud jde o opatření sociální ochrany.

Znění závěrů je k dispozici v češtině zde: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13934-2023-INIT/cs/pdf>

Rada přijala směrnici k posílení spolupráce mezi vnitrostátními daňovými orgány (DAC8)

Rada dne 17. října přijala směrnici, kterou se mění pravidla EU pro správní spolupráci v oblasti daní (směrnice DAC 8). Tyto změny se týkají především oznamování a automatické výměny informací o příjmech z transakcí s kryptoaktivy a o předběžných daňových rozhodnutích určených nejbohatším fyzickým osobám. Cílem směrnice je posílit stávající legislativní rámec tím, že se

rozšíří rozsah povinností registrace a oznamování a celková správní spolupráce orgánů daňové správy. Směrnice zahrnuje nově i další kategorie majetku a příjmů, jako jsou například kryptoaktiva. Mezi daňovými orgány bude zavedena povinná automatická výměna informací, které budou muset poskytovat oznamující poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy. Vzhledem k decentralizované povaze kryptoaktiv bylo dosud pro orgány daňové správy členských států obtížné zajistit dodržování daňových předpisů. Přeshraniční povaha, která je kryptoaktivům vlastní, vyžaduje silnou mezinárodní správní spolupráci, aby se zajistil efektivní výběr daní.

Směrnice rovněž reaguje na rozsudek Soudního dvora ze dne 8. prosince 2022 ve věci C-694/20, Orde van Vlaamse Balies a další, dle kterého by směrnice 2011/16/EU měla být změněna tak, aby její ustanovení neměla za následek požadavek, aby advokát jednající jako zprostředkovatel v situaci, kdy je z důvodu profesní mlčenlivosti, kterou je vázán, zproštěn oznamovací povinnosti, měl povinnost informovat jakéhokoli jiného zprostředkovatele, který není jeho klientem, o jeho oznamovací povinnosti. Avšak každý zprostředkovatel, který je z důvodu profesní mlčenlivosti, kterou je vázán, zproštěn oznamovací povinnosti, by měl být i nadále povinen neprodleně informovat svého klienta o jeho oznamovacích povinnostech. Členské státy v Radě přijaly směrnici jednomyslně. Směrnice nyní bude vyhlášena v Úředním věstníku a v platnost vstoupí dvacátým dnem po vyhlášení.

Směrnice je k dispozici v češtině zde:
<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10215-2023-INIT/cs/pdf>

Rada zveřejnila vizi ochrany základních práv v digitálním světě

Rada dne 20. října schválila závěry o posilování digitálních kompetencí pro ochranu a prosazování základních práv v digitálním věku. Text potvrzuje, že základní práva platí stejně online jako offline a že každému by se mělo dostat příležitosti a podpory pro získání základních digitálních dovedností, aby byl schopen porozumět svým právům a uplatňovat je. Závěry se soustředí na dva pilíře: na posilování digitálních kompetencí jednotlivců a klíčových odvětví, jakož i na budování bezpečného digitálního prostředí, v němž jsou chráněna základní práva. Vzhledem k tomu, že podle údajů Eurostatu 46 % evropských občanů v současnosti nemá základní digitální dovednosti, Rada vyzývá členské státy, aby přijaly opatření, jako jsou: podpora odpovídající mediální a digitální gramotnosti; přijetí opatření k zajištění toho, aby všichni mohli mít rovnocenný přístup k online veřejným službám; zvyšování povědomí o významu ochrany soukromí; přidělování finančních prostředků na podporu mediálního a digitálního vzdělávání a odborné přípravy a rozvoje dovedností přizpůsobených na míru potřebám různých skupin osob.

Závěry Rady jsou k dispozici v češtině zde:
<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14309-2023-INIT/cs/pdf>

Směrnice o smlouvách o finančních službách uzavřené na dálku

Rada přijala dne 23. října směrnici o smlouvách o finančních službách uzavřených na dálku. Jedná se o poslední krok v rozhodovacím procesu. Přijaté znění zjednodušuje stávající legislativu, zvyšuje ochranu spotřebitele a vytváří rovné podmínky pro oblast smluv o finančních službách uzavíraných online, prostřednictvím telefonu nebo marketingu na dálku. Přijatá směrnice zrušuje předchozí směrnici z roku 2002 a zavádí nová ustanovení pro smlouvy o finančních službách uzavírané na dálku jako doplňující kapitolu do směrnice o právech spotřebitelů. Legislativní rámec je v návrhu zjednodušen a některé články směrnice o právech spotřebitelů se budou nyní vztahovat i na finanční služby prodávané na dálku. Konečné znění směrnice vyjasňuje oblast působnosti a vytváří pro finanční služby „záchrannou síť“; zdokonaluje pravidla pro zpřístupňování informací a modernizuje povinnosti týkající se poskytování informací před uzavřením smlouvy (a umožňuje členským státům uložit v této oblasti přísnější vnitrostátní pravidla); stanoví právo spotřebitelů vyžádat si lidský zásah, pokud internetové stránky nabízejí automatické informační nástroje, jako jsou robotické poradenství nebo chatboti; díky snadno viditelné „funkci odstoupení od smlouvy“ v rozhraní poskytovatele usnadňuje právo na odstoupení od smluv uzavřených na dálku a zavádí další ochranu spotřebitelů před „temnými vzorci“ (dark patterns – zavádějící uživatelská rozhraní vytvořená se záměrem přimět uživatele například k nákupu produktů, které si pořídit neplánovali). Směrnice bude vyhlášena v Úředním věstníku Evropské unie a vstoupí v platnost dvacátým dnem po tomto vyhlášení.

Více informací je k dispozici v češtině zde: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2023/10/23/council-adopts-legislation-that-makes-it-safer-to-contract-financial-services-online-or-by-phone/>

Rada přijala nařízení na ochranu EU před hospodářským nátlakem třetích zemí

Rada EU přijala dne 23. října nařízení, které má EU a jejím členským státům pomoci chránit se před hospodářským nátlakem třetích zemí. Nový právní předpis má sloužit jako odrazující prostředek pro třetí země, jež se zaměřují na EU nebo její členské státy. Cílem je využít jej k tomu, aby došlo ke zmírnění napětí, a přinutit dotyčnou zemi k ukončení opatření hospodářského nátlaku v oblasti obchodu a investic prostřednictvím dialogu. Pokud se tak nestane, EU bude moci v krajním případě přijmout protiopatření, jako je uložení obchodních omezení, například ve formě vyšších cel, dovozních nebo vývozních licencí, omezení obchodu se službami nebo přístupu k přímým zahraničním investicím nebo veřejným zakázkám.

Rada bude rozhodovat o existenci hospodářského nátlaku. Evropská komise bude mít prováděcí pravomoci při rozhodování o reakčních opatřeních EU a zároveň zajistí, aby do těchto rozhodnutí byly více zapojeny členské státy. Nástroj může být aktivován v reakci na širokou škálu nátlakových hospodářských praktik, pokud třetí země uplatňuje nebo hrozí uplatněním opatření ovlivňujícího obchod nebo investice s cílem

zabránit ukončení, změně nebo přijetí určitého aktu ze strany Unie nebo členského státu nebo takového ukončení, změny nebo přijetí dosáhnout. Při zvažování aktivace nástroje budou zohledněny příspěvky zúčastněných stran a podniky se vyzývají, aby poskytovaly relevantní informace. Očekává se, že k podpisu nařízení dojde 22. listopadu 2023 a nařízení vstoupí v platnost 20 dní po vyhlášení v Úředním věstníku EU.

Podrobné informace jsou k dispozici zde: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2023/10/23/trade-council-adopts-a-regulation-to-protect-the-eu-from-third-country-economic-coercion/>

JUDIKATURA

SDEU: Stanovisko generální advokátky ve věci C-670/22 Staatsanwaltschaft Berlin (EncroChat), ze dne 26. října 2023

Generální advokátka Ápeta ve svém stanovisku ve věci C-670/22 uvádí, že státní zástupce může vydat evropský vyšetřovací příkaz za účelem předání důkazů, které již byly shromážděny v jiném členském státě. Tak je tomu v případě, kdy vnitrostátní právo tohoto státního zástupce umožňuje, aby tento státní zástupce nařídil předání v obdobném vnitrostátním případě. V takovém případě nemůže orgán vydávající evropský vyšetřovací příkaz posuzovat legalitu shromáždování těchto důkazů ve vykonávajícím členském státě.

EncroChat byla šifrovaná telekomunikační síť nabízející svým uživatelům téměř dokonalou anonymitu: zařízení nebylo vybaveno kamerou, mikrofonem, GPS ani USB; zprávy bylo možné mazat automaticky a uživatelé mohli po použití zvláštního PIN kódu nebo po opakovaném zadání nesprávného hesla okamžitě vymazat všechny údaje nacházející se na zařízení. Společná francouzsko-nizozemská operace vyvinula software typu trojský kůň, který byl nainstalován do koncových zařízení prostřednictvím simulované aktualizace. Tímto odposlechem byli dotčeni uživatelé služby EncroChat ve 122 zemích, z toho přibližně 4600 uživatelů v Německu. Německé státní zastupitelství vydalo několik evropských vyšetřovacích příkazů, v nichž žádalo o použití údajů získaných prostřednictvím odposlechů pro účely trestního řízení v souvislosti s podezřením z nedovoleného obchodu s omamnými látkami neidentifikovanými osobami, jež byly podezřelé z členství v organizované zločinecké skupině. Francouzský trestní soud povolil evropské vyšetřovací příkazy a požadované údaje předal. Německé státní zastupitelství poté vedlo vyšetřování proti jednotlivým uživatelům služby EncroChat. Obžalovaný v projednávané věci byl obviněn na základě důkazů obdržených z Francie.

Námítky proti odsuzujícím rozsudkům v trestních věcech, které jsou založeny na údajích získaných prostřednictvím odposlechů služby EncroChat, způsobují rozruch mezi nejvyššími soudy v Evropě, přičemž Soudní dvůr v tomto ohledu není výjimkou. Německý krajský soud, před nímž probíhá trestní řízení, se dotázal Soudního dvora, zda byly dotčené evropské vyšetřovací příkazy vydány v rozporu se směrnicí o evropském vyšetřovacím příkazu.

Generální advokátka Tamara Čapeta připomíná, že evropský vyšetřovací příkaz může být vydán pouze tehdy, pokud by vyšetřovací úkon, jehož se týká, mohl být v obdobném vnitrostátním případě k dispozici za stejných podmínek. Obdobným vnitrostátním případem je v projednávané věci případ, v němž jsou důkazy předávány z jednoho trestního řízení do druhého v rámci Německa. Vzhledem k tomu, že směrnice o evropském vyšetřovacím příkazu umožňuje státnímu zástupci, jenž je v daném případě příslušný k vydání evropského vyšetřovacího příkazu, a německé právo zdá se nevyžaduje, aby podobné vnitrostátní předání bylo povoleno soudem, generální advokátka má za to, že německý státní zástupce byl oprávněn vydat dotčené evropské vyšetřovací příkazy. Jinými slovy, unijní právo nevyžaduje, aby takové evropské vyšetřovací příkazy byly vydány soudcem. Generální advokátka rovněž konstatuje, že vzhledem k tomu, že telekomunikační odposlechy byly povoleny francouzskými soudy, německé orgány by měly tomuto procesnímu úkonu přiznat stejnou váhu, jakou by mu přisuzovaly na vnitrostátní úrovni. Tak je tomu i v případě, kdy by německý soud rozhodl v konkrétní věci jinak. Konečně přípustnost důkazů, jež byly případně obdrženy v rozporu s unijním právem, není věcí unijního práva, nýbrž vnitrostátního práva, s výhradou dodržení základních práv zaručených unijním právním řádem.

Kompletní stanovisko je k dispozici v češtině zde:
<https://curia.europa.eu/juris/documents.jsf?num=C-670/22>

SDEU: Ve věci C-219/22 QS, ze dne 5. října 2023

QS je rumunský státní příslušník s bydlištěm v Rumunsku. Rozsudkem ze dne 3. dubna 2019, potvrzeným pravomocným rozsudkem odvolacího soudu v Kluži, Rumunsko ze dne 24. června 2019, byl QS odsouzen pro trestný čin řízení motorového vozidla pod vlivem alkoholu k podmíněnému trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku a šesti měsíců se zkušební dobou na dva roky, tedy do 24. června 2021. Dne 1. září 2020, tedy během zkušební doby stanovené při prvním odsouzení, se QS dopustil na bulharském území nového trestného činu, když řídil motorové vozidlo pod vlivem alkoholu. Usnesením, které vydal předkládající soud, okresní soud v Nesebaru, Bulharsko a které nabylo právní moci dne 9. března 2022, byl QS uložen trest odnětí svobody v trvání tří měsíců, byla mu uložena pokuta ve výši 150 bulharských leva (přibližně 77 eur) a platnost jeho řidičského oprávnění byla pozastavena na dobu 12 měsíců. Dne 23. března 2022 podal státní zástupce okresního státního zastupitelství v Burgasu Bulharsko k předkládajícímu soudu návrh na výkon prvního odsouzení podle čl. 68 odst. 1 NK z důvodu, že druhý trestný čin byl spáchán během zkušební doby stanovené při tomto prvním odsouzení. V této souvislosti má předkládající soud pochybnosti o výkladu rámcového rozhodnutí 2008/675. Předkládající soud v tomto ohledu uvádí, že čl. 8 odst. 2 NK provedl čl. 3 odst. 1 tohoto rámcového rozhodnutí tak, že stanovil, že odsouzení, které bylo v jiném členském státě, než v Bulharské republice, vydáno proti osobě za skutek, který je podle NK trestným činem, a nabylo právní moci, je zohledňováno v každém trestním řízení zahájeném v Bulharsku proti této osobě. Okresní soud v Nesebaru se rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru předběžnou otázku zda musí být čl. 3 odst. 3 rámcového rozhodnutí vykládán v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je čl. 68 odst. 1 ve spojení s čl. 8 odst. 2 NK, která stanoví, že vnitrostátní

soud, kterému je podán návrh na výkon trestu uloženého v rámci předchozího odsouzení vydaného soudem jiného členského státu, může za tímto účelem změnit způsob výkonu uvedeného předchozího odsouzení tak, že nařídí jeho skutečný výkon.

Soudní dvůr rozhodl, že Článek 3 odst. 3 rámcového rozhodnutí Rady 2008/675/SVV ze dne 24. července 2008 o zohledňování odsouzení v členských státech Evropské unie při novém trestním řízení musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání právní úpravě členského státu, která soudu tohoto státu, jemuž je v rámci nového trestního řízení zahájeného proti osobě, která byla dříve v jiném členském státě pravomocně odsouzena za jiné skutky k podmíněnému trestu, který nebyl dosud v plném rozsahu vykonán, podán návrh na výkon tohoto odsouzení, umožňuje zrušit podmíněný odklad výkonu tohoto trestu a nařídít jeho skutečný výkon, a to pod podmínkou, že odsuzující rozsudek byl postoupen do členského státu, v němž se koná nové trestní řízení, a v tomto státě uznán v souladu s rámcovým rozhodnutím Rady 2008/947 ze dne 27. listopadu 2008 o uplatňování zásady vzájemného uznávání na rozsudky a rozhodnutí o probaci za účelem dohledu nad probačními opatřeními a alternativními tresty.

Kompletní rozsudek je k dispozici v češtině zde: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:62022CJ0219>

ESLP: Rozsudek ve věci Plechlo proti Slovensku (stížnost č. 18593/19), ze dne 26. října 2023

Evropský soud pro lidská práva jednomyslně rozhodl ve věci Plechlo proti Slovensku (stížnost č. 18593/19), že došlo k porušení článku 8 (právo na respektování soukromého a rodinného života) Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

Případ se týkal odposlechu a záznamu některých telefonních hovorů stěžovatele v roce 2006 v souvislosti s vyšetřováním podezření z korupce ve Fondu národního majetku (FNM). V té době byl stěžovatel vysoce postaveným úředníkem ve FNM, trestní vyšetřování se ho však přímo netýkalo. V roce 2016 byly některé z odposlechnů zařazeny do spisu jiného trestního vyšetřování týkajícího se nevhodného nakládání s majetkem, v němž byl stěžovatel jedním z hlavních podezřelých. Toto vyšetřování probíhalo v širším kontextu v souvislosti s podezřením z korupce na vysoké úrovni v FNM, a to na základě záznamů zveřejněných anonymně na internetu, v nichž se tvrdí, že pocházejí ze sledovací operace s krycím názvem "Gorila", kterou v letech 2005-2006 provedla Slovenská Národní agentura pro bezpečnost. V reakci na jeho stížnosti na použití odposlechnů v případě proti němu byl opakovaně informován (Ministerstvem vnitra, vyšetřovatelem a státním zastupitelstvím), že odposlechy jsou součástí spisu pouze proto, že byly přiloženy k návrhu na zahájení vyšetřování a nemohou být použity jako důkaz proti němu. Stěžovatel se obrátil k Nejvyššímu soudu, aby přezkoumal zákonnost příkazu k odposlechnům. Nejvyšší soud žalobu zamítl s tím, že příkaz byl vydán v souvislosti s trestním řízením, které souviselo s jiným řízením a že stěžovatel neměl aktivní legitimaci. Stěžovatel neuspěl ani u Ústavního soudu s odůvodněním, že měl možnost zpochybnit veškeré důkazy v řízení proti němu a mohl se domáhat ochrany svých práv u civilních soudů.

ESLP konstatoval, že nahrávání, ukládání a uchovávání odposlechů porušilo právo stěžovatele na respektování jeho soukromého života a korespondence. Aby bylo považováno za oprávněné, muselo by mít zákonný základ a muselo by být doprovázeno jasným vymezením povahy, rozsahu a trváním možných opatření. Zároveň mělo být jasně odůvodněno orgány, které je nařídily. V neposlední řadě měl mít stěžovatel možnost využití opravných prostředků stanovených zákonem. ESLP poznamenal, že pokud by měl stěžovatel možnost napadnout příkaz nebo jeho provedení v trestním řízení proti němu, souviselo by to s ochranou jeho práva na spravedlivý proces, ale nemělo by to přímou souvislost s jeho právem na respektování soukromého života a korespondence chráněným samostatně podle článku 8 Úmluvy. Stěžovatel neměl k dispozici žádný účinný prostředek nápravy před civilními soudy a nic nenasvědčovalo tomu, že by před nimi mohl být účinně uplatněn argument založený na neexistenci právního rámce v dané věci. Stěžovatel neuspěl ani u Ústavního soudu jako osoba, která byla náhodně postižena odposlechy telefonních hovorů, a neměl tak k dispozici žádné další opravné prostředky, pokud jde o trvalé uchovávání odposlechových materiálů. Zásah do jeho práva na respektování jeho soukromého života a korespondence nebyl doprovázen přiměřenými a účinnými zárukami proti zneužití.

Celý rozsudek ESLP je k dispozici v anglickém jazyce zde: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-228383>.

Odbor mezinárodních vztahů ČAK